

שביל

מגזין

הבולאים בישראל

גליון מס' 125 | תשרי תשפ"ג | אוקטובר 2022 | המחיר: 30 ש"ח

איגרת מולרדי שנשלחה מלונדון למלטה עם תוספת ביול חריגה (מאמר בעמ' 11)

קוראים יקרים,

עם סופו של הקיץ ועם התחזקותה של התחושה כי הקורונה ששיבשה את חיינו משך זמן כל כך רב נותרה במידה רבה מאחורינו, אנחנו שמחים לראות כי עולם הבולאות חזר לפעילות במלוא המרץ: תערוכות מתקיימות ברחבי העולם ומורגשת בהם נוכחות ישראלית מרשימה ופעילויות בולאיות מקומיות מתקיימות כל העת במלוא המרץ. ההתאחדות שבה אף היא לפעילות סדירה: אתר האינטרנט של ההתאחדות צומח ומתרחב באופן מרשים ביותר תחת ניצוחו של משה רימר ולצד זאת, ההתאחדות מקיימת מזה תקופה את סדרת המפגשים "בוקר של בולים" המתקיימים אחת למספר חודשים בימי שישי במשרדי ההתאחדות בתל אביב. ביום שלישי, 20 בדצמבר 2022, צפויה ההתאחדות לקיים את הפעילות השנתית המרכזית שלה, כנס יום הבולאות ה-35 במספר – השני מאז ההפסקה שכפתה עלינו הקורונה – שיתקיים במלון "רנסנס בתל אביב, כבשנה שעברה (לפרטים מלאים ולתוכנית הכנס, ראו פרסום על גב החוברת).

הגיליון החדש של "שביל" מלא כל טוב ומשקף נאמנה את חדות השיבה לפעילות נמרצת בחודשים האחרונים. בלב הגיליון שני מאמרים גדולים: הראשון, מאת אלון כהן, הוא חלקו הראשון של מבט תמציתי על הדואר הרשמי של מדינת ישראל לאורך התקופות. כהן מציג סוגים שונים של פריטי דואר רשמי ומציע מבט מעמיק ומורכב בליווי דוגמאות מרתקות על אחד מסוגי הדואר הייחודיים שהתקיימו ברצף, גם אם בצורות ותצורות שונות לכל אורך קיומה של מדינת ישראל ושל שירות הדואר שלה. המאמר השני הוא השלישי והאחרון בסדרת המאמרים של יהודה קליינר על שליחת דברי דואר בתקופה שקדמה להמצאת הבול. כמו בשני החלקים הראשונים, גם בחלק האחרון שלפנינו מביא קליינר דוגמאות מאלפות לדרכים השונות שבהן נשלח דואר ללא בולים, תוך תשלום אגרות לשירותי הדואר המדינתיים ולשירותי השליחים השונים – רשמיים ופרטיים – שעסקו בהובלתו.

לצד מאמרים אלה, כולל הגיליון גם מספר מאמרים קצרים יותר: בראשון, מתאר יורם לוביאניקר פריט מרתק שמצא בתצוגה של אספן שוודי שפגש בתערוכה – מעטפה שנשלחה מהאימאם התימני לאדולף היטלר. אף כי הפרטים המלאים על תוכן המעטפה אינם ידועים, הסיפור שסביב המכתב מרתק ובמפתיע, ייתכן מאוד כי היה מעורב בו גם שחקן יהודי שסיפורו מעניין לא פחות. במאמר השני מציג קלמן בראילן גלויה שנשלחה עלידי נערה מזכרון יעקב למשפחתה בעברית מרהיבה. עמוס אלתר מציג ברשימה קצרה את מכתב הברכה ששולחת מלכת אנגליה לאזרחי הממלכה שהגיעו לגיל 100, זכות שהיא עצמה החמיצה לאחר שהלכה לעולמה לפני מספר שבועות "רק" בגיל 96.

הגיליון כולל גם את מדור היודאיקה ברוסיה של בוריס וולודרסקי ששב אלינו לאחר הפסקה של שני גיליונות, הפעם בפורמט נרחב הסוקר את בולי היודאיקה שהונפקו ברוסיה בשנת 2021. בעקבות התגובות הנלהבות על שיתוף הפעולה עם המשורר רוני סומק בגיליון הקודם, נעתר רוני לבקשתנו ומגיליון זה ואילך, ייכלל בכל גיליון שיר אחד משיריו עם הדפס מקורי הכולל בולים. לקראת סופו של הגיליון מופיע גם סיכום ההשתתפות הישראלית בתערוכת Capex 2022 מאת לס גלסמן ששימש בתפקיד הקומיסר הישראלי לתערוכה וממשיך לדווח לנו בנאמנות על הייצוג הישראלי בתערוכות ברחבי העולם. לאחר מכן מחוות כבוד ללורנס (לארי) קר, אספן בולים מניו יורק שהלך לאחרונה לעולמו ומשפחתו תרמה את אוסף הבולים שלו להתאחדות, באחת התרומות הגדולות והמשמעותיות שהגיעו להתאחדות מאז ומעולם. את הגיליון יחתמו, כרגיל, עדכונים של הנפקות בולים החדשות של השירות הבולאי.

לאורך השנים האחרונות הבחנו שבניגוד למאמרים שנשלחים אלינו באופן סדיר, רק מעט מאוד תגובות מגיעות אלינו. אנו מעוניינים מאוד לקבל מכם, קוראי כתב העת, תגובות ומשובים על המאמרים השונים המתפרסמים בגיליונות ונשמח מאוד לפרסמם, בין אם כמאמרים עצמאיים, גדולים או קטנים, ובין אם כמאמרוני תגובה. כרגיל, אנחנו מקווים שתמצאו עניין בגיליון ומזמינים אתכם לשלוח לנו מאמרים חדשים לפרסום בגיליונות הבאים, בכתובת הדוא"ל המצוינת לעיל. מאחלים שנה טובה ומוצלחת לכם ולבני משפחותיכם.

עידן ברי
עורך "שביל"

מגזין
הבולאים
בישראל
שביל
בהוצאת התאחדות בולאי ישראל

גליון מס' 125
תשרי תשפ"ג - אוקטובר 2022
מחיר: 30 ש"ח • מוני שנת: 100 ש"ח

מען המערכת לפניות ולמוניים: ת.ד. 3301, ת"א 6103201
טל: 03-6295547 • פקס: 03-5259716
Email: idanbarir@gmail.com • www.israelphilately.org.il

עורך: עידן ברי
ניצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס, שדרות רוטשילד 109, ת"א

תוכן העניינים

- דבר העורך 2
- תולדות הדואר של ארץ ישראל**
הצצה לעושרו של הדואר הרשמי של ישראל (חלק א') / אלון כהן 3
- היסטוריה של הדואר**
כיצד נשלחו מכתבים לפני המצאת הבול הראשון (חלק ג') / יהודה קליינר 7
- סיפורו של פריט**
"לכבוד הנשיא המהולל, היטלר הגדול" / יורם לוביאניקר 12
"עם חשיכה באתי ירושלימה" / קלמן בראילן 14
כיצד פספסה המלכה אליזבת מכתב ברכה ממנה לעצמה / עמוס אלתר 16
- יודאיקה**
חדשות יודאיקה ברוסיה בשנת 2021 / בוריס וולודרסקי 17
- בולאות בעולם**
מותה של המלכה ועולם הבולאות 21
- בולים ואמנות**
קריאת שירה בפני מורי הספורט של מכללת וינגייט / רוני סומק 22
- פעילות בולאית מעבר לים**
הצלחות ישראליות בתערוכת Capex 2022 / לס גלסמן 23
- לזכר**
לזכרו של לורנס (לארי) קאהר 25
עדכון קטלוג בולי ישראל 26
חותמות דואר ישראל 29

● ● תולדות הדואר של ארץ ישראל ● ●

5 פרוטות. כנראה שבעת משלוח המכתב היה ביול חסר שהושלם בבית הדואר בבול דואר רגיל, ולכן השתמשו גם בבול רגיל. כך או כך, הביול המעורב הזה הוא יוצא דופן.

4. תווית "מידי"

תווית "מידי" הייתה תווית בלעדית של הדואר הרשמי, והיא הייתה בשימוש המברקות בלבד. רוב המעטפות שנשאו את התווית "מידי" שימשו את הדואר הצבאי ורק לעיתים רחוקות מאוד רואים שימוש שלהן גם על גבי דואר רשמי אזרחי מהמברקה שהייתה מוצבת במשרד החוץ בירושלים.

המעטפה שלפנינו נשלחה ללא ביול מהאגף הכלכלי במשרד החוץ בירושלים למשרד המסחר והתעשייה בירושלים עם כיתוב למעלה בכתב יד "מברק" ותוך שימוש בתווית "מידי" ירוקה. משרד המסחר בירושלים "מחזר" את המעטפה והשתמש בה למשלוח מכתב ליקב הגליל בצפת, ב־20 בספטמבר 1951. הכתובת למשלוח מופיעה על מדבקה בגב המעטפה ולצידה ביול נכון של 15 פרוטות באמצעות בול שירות למכתב רגיל בארץ. בחזית המכתב, משמאל לתווית "מידי", ניתן לראות את חותמת ההגעה לצפת מה־21 בספטמבר 1951.

תמונה מס' 4: שני צידיה של מעטפה שנשלחה ממשרד החוץ למשרד המסחר, מוחזרה על ידו ונשלחה שוב ליקב הגליל בצפת

5. דואר מוניות

דואר מוניות היה דואר שירות בינעירוני מהיר/אקספרס, שפעל באישור הדואר. השימוש בדואר מוניות חייב תשלום לחברת

תמונה מס' 2: מעטפה ועליה הכיתוב "בשם המדינה"

3. ביול מעורב עם בולי שירות, 1.2.1951-30.4.1952

במשך תקופה קצרה של שנה ושלושה חודשים, מפברואר 1951 ועד אפריל 1952, הנפיק דואר ישראל בולים מיוחדים לצרכי דואר רשמי. היו אלה בולים עם עיצוב זהה לסדרה מן המניין (סדרת המטבעות של 1950), אך צבעם היה שונה והוטבע עליהם הדפס רכב "בולי שירות". בתקופה זו, נדרשו מכתבי דואר רשמי בארץ להיות מבולים בבולי השירות. השימוש בבולי השירות לדואר אזרחי היה אסור, והם היו תקפים למשלוח בארץ בלבד.

המכתב הבא נשלח ב־15 בפברואר 1951 (כלומר, שבועיים בדיוק לאחר שבולי השירות נכנסו לתוקף) ממשרד הבריאות בתל אביב לחשב הכללי במשרד האוצר בירושלים. המכתב נשלח בדואר רשום אקספרס. התעריף למשלוח באותם ימים היה 80 פרוטות: 15 פרוטות למכתב רגיל, 25 פרוטות עבור אגרת משלוח דואר רשום ועוד 40 פרוטות אגרה עבור שירות דואר אקספרס. המכתב מבוייל כיאות, בבולי שירות בערך כולל של 75 פרוטות ובבול רגיל בערך של

תמונה מס' 3: מעטפת דואר רשום אקספרס עם ביול מעורב

7. דואר דיפלומטי

דואר דיפלומטי הוא שירות ייחודי לדואר הרשמי הפועל מקום המדינה ועד היום. הדואר הדיפלומטי מועבר מהנציגויות הישראליות בחו"ל בשקים דיפלומטים אל משרד החוץ בירושלים ומשם מועבר למשלוח בארץ (או, כמובן, בכיוון ההפוך ובסדר פעולות הפוך). מעטפות דואר דיפלומטי מזהות כאשר כתובת השולח נמצאת בחו"ל והמכתב נשלח מהארץ דרך משרד החוץ בירושלים. המעטפה להלן היא של מכתב שנשלח בדואר דיפלומטי מהקונסוליה הכללית של ישראל באוסטרליה והגיע למשרד החוץ בירושלים ב-27 ביוני 1962. משם הוא נשלח בחינום, כראוי לדואר רשמי, לסוכנות היהודית בתל אביב, והגיע ליעדו יומיים מאוחר יותר.

תמונה מס' 7: מעטפת דואר דיפלומטי משגרירות ישראל באוסטרליה לסוכנות היהודית

להלן דוגמה למשלוח דואר דיפלומטי מהארץ לחו"ל: המעטפה להלן נשלחה למשרד החוץ בירושלים ב-24.4.1995 כשהיא מבוילת בבול מן המניין למשלוח רגיל בארץ, אלא שהיא בוילה בביל חסר של 90 אגורות במקום בביל של 1 ש"ח, לפי התעריף שהוחל על דואר רגיל בארץ רק שבועות ספורים קודם לכן, ב-19.3.1995. במשרד החוץ הוחתמה המעטפה בחותמת משרדית של מחלקת הדואר הדיפלומטי כדואר כנס והועברה בדואר דיפלומטי לשגרירות ישראל בבון שבגרמניה.

תמונה מס' 8: מעטפת דואר דיפלומטי שנשלחה מהארץ לשגרירות ישראל בבון

המוניות עצמה, שכלל בתוכו גם תשלום אגרה לדואר ישראל. על גבי המכתבים שנשלחו באמצעות מוניות הודקה תווית "האגרה שולמה" עם סמל הדואר בצבע ירוק או אדום. במקרים נדירים, בהם היה צורך במשלוח בינעירוני דחוף, השתמש גם דואר ישראל עצמו בשירותי דואר מוניות (ושילם את האגרה עבור עצמו).

המכתב שלפנינו נשלח ממשרד הדואר בתל אביב אל בניין הדואר המרכזי בירושלים באמצעות מוניות "אריה", תוך שימוש בתווית האדומה "האגרה שולמה".

תמונה מס' 5: מעטפה שנשלחה בדואר מוניות עם תווית "האגרה שולמה"

6. מחזור מעטפות

כפי שכבר ראינו במספר דוגמאות לעיל, מקום המדינה ועד אמצע שנות השישים נעשה שימוש נרחב במחזור מעטפות. הדואר הרשמי מחזור מעטפות באופנים רבים ומגוונים, חלקם ייחודיים רק לדואר הרשמי, כגון מעטפות בחירות (לכנסת, לחיילים, לשלטון המקומי וכו'), מעטפות לשימוש פנימי במשרדים השונים ועוד.

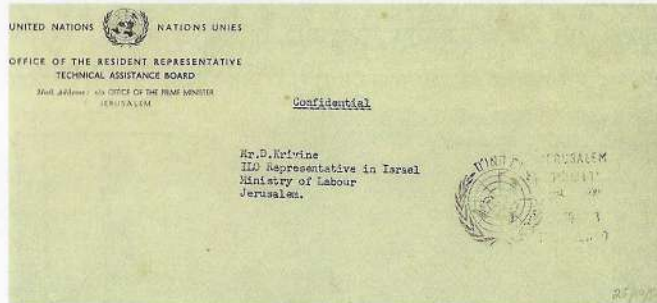
המעטפה הנראית כאן הייתה בשימוש פנימי של משרד האספקה והקיצוב. היא מוחזרה והוסבה למעטפת דואר באמצעות מחיקת תיאור תפקידה בעט ונשלחה ללא תשלום דמי דואר, כמקובל עם דואר רשום, מתל אביב ב-17 בינואר 1954 לתיבת דואר בחיפה. שימו לב שהשימוש בבולי שירות בוטל בסוף אפריל 1952 והמשלוח של דואר רשום שוב היה ללא תשלום.

תמונה מס' 6: מעטפה של משרד האספקה והקיצוב שמוחזרה ונשלחה מחדש בדואר רשום

• • • תולדות הדואר של ארץ ישראל • • •

תשלום דמי דואר, כראוי, ממשרד ראש הממשלה לכתובת בירושלים. על המעטפה צוינה הכתובת למשלוח ולקבלת דואר של משרד ראש הממשלה, ובגב המעטפה מופיעה חותמת ידנית של הדואר הרשמי ממשרד ראש הממשלה.

תמונה מס' 11: מכתב חסוי שנשלח ממשרד מועצת הסיוע הטכני של האו"ם לירושלים

תמונה מס' 12: חותמת ידנית של הדואר הרשמי ממשרד ראש הממשלה על גב המעטפה

להלן דוגמה נוספת: דואר דיפלומטי שנשלח ממשרדי האו"ם בניו יורק לכתובת בטבעון. המכתב הגיע למשרד החוץ בירושלים, ושם ביול בתעריף מלא של 1.10 לירות למשלוח מכתב רגיל בארץ ב־25 באוגוסט 1978. הביול נעשה באמצעות מכונת הביול שהייתה מוצבת במשרד החוץ בירושלים. כזכור, משנת 1969 חלה על הדואר הרשמי חובת ביול בתעריף מלא, לרוב באמצעות מכונות ביול. ■

תמונה מס' 13: מעטפת דואר דיפלומטי שנשלחה ממשרדי האו"ם בניו יורק לטבעון

8. דואר מסווג/סודי

חומר מסווג הועבר באופן מאובטח באמצעות בלדר ונמסר אישית לנמען. היה זה שירות דואר ייחודי לדואר הרשמי. המכתב להלן נשלח בדואר דיפלומטי מסווג מארצות הברית והגיע למשרד החוץ בירושלים ב־26 בנובמבר 1967. השולח עשה שימוש במעטפה ייעודית למשלוח חומר מסווג, שאותו יש להעביר באמצעות בלדר, ובדרך זו נמסר לנמען בירושלים.

תמונה מס' 9: מעטפה שנשלחה מארצות הברית למשרד החוץ בדואר דיפלומטי מסווג על ידי בלדר

המעטפה לעיל היא מעטפת דואר רשמי עם הכיתוב "סודי" ו"למסור ביד", שנשלחה ב־17 בדצמבר 1964 ממזכירת הממשלה, הגב' יעל עוזאק, לסגן שר הפנים, ח"כ ישראל בן-מאיר. המכתב נשלח באמצעות בלדר.

תמונה מס' 10: מעטפה שנשלחה ממזכירת הממשלה באמצעות בלדר ועליה הכיתובים "סודי" ו"למסור ביד"

9. דואר האו"ם

בשנים הראשונות שלאחר קום המדינה ועד לשנות השמונים, הכתובת לקבלת ושליחת מכתבים עבור חלק ממשרדי האו"ם בארץ היה משרד ראש הממשלה. מכתבי דואר דיפלומטי עבור משרדי האו"ם נשלחו דרך משרד החוץ בירושלים. המכתבים של האו"ם שנשלחו ממשרדי הממשלה זכו בשירותי הדיוור של אותו משרד, לרבות תעריפי הביול של הדואר הרשמי.

לפנינו מכתב חסוי שנשלח ממשרד מועצת הסיוע הטכני של האו"ם (Technical Assistance Board) ב־25 באוקטובר 1953 ללא

כיצד נשלחו מכתבים לפני המצאת הבול הראשון

(חלק ג')

יהודה קליינר

תמונה מס' 1: חלקה העליון של איגרת "AQ" שנשלחה בשנת 1619

שאיגרת זו אינה פריט בולאי כיוון שהמניע להנפקתה לא היה דוארי גרידא אלא לצורך הטלת מס. לעומת זאת כיוון שמתקיימים בה מאפיינים של פריט דואר כמצוין לעיל, הרי שהיא פריט בולאי ובפרט לאור העובדה שלראשונה נדרש תשלום מראש על-ידי השולח ולא הייתה אפשרות לתשלום על-ידי המקבל. כמו כן, איגרות אלה מופיעות כפריט לאספנות של תולדות הדואר של ונציה בקטלוג של תולדות הדואר של הרפובליקה הוונציאנית. האיגרת הייתה בשימוש עד כיבוש הרפובליקה על-ידי נפוליאון ופירוקה ב-1797.

איגרת "הפרש הקטן" (Cavallini)

איגרת "הפרש הקטן" הונפקה בממלכת סרדיניה בתחילת המאה ה-19. בימי האימפריה הרומית נראה לראשונה המונח Sard שיהייתה לו, ככל הנראה, משמעות כלכלית/מסחרית שכן הוא הופיע על גבי מטבעות רומיים. הסוחרים ויורדי הים הפיניקים קראו למקום בשפתם Sardus או Sarda ולאחר מכן, במשך הזמן השתרש השם המוכר כיום, Sardinia. ממלכת סרדיניה הייתה מורכבת משלוש ישויות: האי סרדיניה שבים התיכון, מערבית לאיטליה; מחוז פיימון (צר') - Piedmonte; מחוז פיימונטה בצפון-מערבה של איטליה (בז'מנונו), הגובל בצרפת; והעיר הצרפתית ניס Nice. הממלכה הוקמה על-ידי איחוד שלוש הישויות האלה בשנת 1720 תחת שלטון בית סבויה.

באי היו כ-2.5 מיליון תושבים שעסקו בעיקר בחקלאות, בדגש על ייצור יין. בתקופה המודרנית התפתחה במקום תעשיית תיירות ←

איגרות הדואר הראשונות

איגרות הדואר הראשונות היו שלוש: איגרת "המים" (Acque) הוונציאנית שהונפקה ב-1608; איגרת "הפרש הקטן" (Cavallini) שהונפקה ב-1819 בממלכת סרדיניה; וה"מאלרדי" הבריטי שהונפק ב-1840. שתי האיגרות הראשונות לא הונפקו לצורך שליחת דואר, אלא כאמצעי ממוסד לגביית מס ואילו איגרת המאלרדי הונפקה לצורך תכתובת דואר ללא הגבלות. שלוש האיגרות היו, לפחות באופן חלקי, מאפיינים של פריט דואר, כדלקמן:

1. תשלום מראש בזמן קניית האיגרת.
2. ציון גובה התשלום עבור "טופס" האיגרת.
3. ציון הרשות/המוסד שהנפיק את האיגרת.
4. עיצוב מזהה וקבוע לאורך כל שנות ההנפקה של האיגרות.
5. מועדי תוקף האיגרות.
6. משלוח באמצעות משרד "דואר".

איגרת "המים" (Acque / A Q)

בשנת 1608 החליטה מועצת הדוצ'ה של ונציה להנפיק את איגרת "המים" בערך של 4 סולדי לשימוש בלעדי בהתכתבויות של האזרחים עם מוסדות השלטון. הייתה זו הדרך היחידה של האזרחים להתכתב עם מוסדות אלה. אזרחים שלא ידעו לכתוב ולקרוא נאלצו להשתמש בשירותם של מזכירים מיוחדים שעשו זאת למענם. האיגרת הייתה בגודל של 28x20 ס"מ. במרכז החלק העליון הודפסה תמונה של האריה של סן מרקו, סמלה הרשמי של הרפובליקה הוונציאנית מתחתיה, נכתב בתשע שורות נוסח ההחלטה החוקית בקשר לאיגרת, כולל ההוראה לפקידי הממשל שאין להתייחס לפניית האזרח אלא אם כן היא כתובה על איגרת כזו. בראש האיגרת הוטבע גם מספר סידורי. מצידה של הכתובת נראות האותיות A ו-Q, קיצור של המילה Acque, מים, כיוון שהכספים שנגבו ממכירת האיגרות שימשו לתחזוקת תשתיות העיר שובנתה על גבי איים קטנים, ושההוצאות עליהן היו עצומות. בעיר לא היו רחובות אלא מאות תעלות, 400 גשרים ועוגנים לחיזוק היסודות שדרשו תחזוקה מתמדת. הנפקת האיגרות, שליחתן למשרדי המוסדות השלטוניים והניהול הכספי של ההכנסות מהן היו באחריות תאגיד המים של העיר, שהיה אחד ממוסדות השלטון החשובים במנהל הוונציאני. מבחינת ההיסטוריה של הדואר קיימת פלוגתא. יש הטוענים

עליו האגרה שיש לשלם. המשתמש קנה את נייר הכתיבה מראש, כתב על גבו את תוכן המכתב ונתן אותם למשלוח, מבלי שיצטרך לעבור יותר דרך סניף הדואר. החידוש היה מוצלח למדי במיוחד בשליחה לטווחים קצרים, כאלה שעבורם היה השימוש בשליח מזדמן, שהיה כמעט תמיד רגלי, שכיח ביותר.

ההוצאה הראשונה של "הפרש הקטן" ב-1 בינואר 1819

העיצוב שהוטבע על גיליון הנייר החדש עוצב בצורת פרש התוקע בקרן דואר כשהוא רכוב על סוס (ומכאן הכינוי "הפרש הקטן" לסוג זה של פריט).

ניתן היה לרכוש בבית הדואר גיליונות נייר ועליהם האיור באחד משלושה ערכים שונים: הטבעה עגולה במחיר 15 סנט למרחק של עד 15 מייל (24 ק"מ), הטבעה אליפטית במחיר של 25 סנט למרחק של עד 25 מייל (40 ק"מ) או הטבעה מתומנת במחיר של 50 סנט למרחקים מעל 25 מייל. הובלת מסמכים משפטיים, חייבה תשלום נוסף בגובה 50 סנט. עלויות אלה ייצגו רק את האגרה שיש לשלם למנהל הדואר עבור האיגרת. המחיר בפועל של העברת המכתב נותר פתוח למשא ומתן בין השולח לבין המוביל.

עיצוב האיגרת היה יצירתו של האמן האיטלקי שהתמחה באיורים אמדאו לאבי. המסגרות היו שונות עבור שלושת הערכים: עיגול, אליפסה ומתומן כשעל כולם היה הציור הזה: קו חוצה בתחתית הצורה, שמתחתיו צוין ערך האגרה. במרכז, תמונה של סוס דוהר רכוב על-ידי פרש שמעילו מתבדר ברוח והוא תוקע תוך כדי רכיבה בקרן הדואר המודיעה לעובדי הסניפים על הגעתו.

לאחר כתיבת המכתב על גבי גיליון הנייר, היה על השולח לקפל אותו כך שתמונת הפרש תהיה גלויה על צידו החיצוני של המכתב המקופל, באופן שהפך את תהליך הביקורת ואת לכידת העבריינים לפשוטים יותר עבור רשויות המדינה, ולשלוח את האיגרת באמצעות הדואר הממלכתי או באמצעות שירותי הדואר הפרטיים תמורת תשלום.

תמונה מס' 2: איגרת "הפרש הקטן" שנשלחה ב-16 בפברואר 1819 מוילה' פרנקה (Villafraanca) לטורינו. המרחק בין שתי נקודות הדואר גור תעריף של 15 סנט. המכתב היה מיועד כנראה לפקיד רשמי ולכן אין תשלום של דמי דואר למעט תשלום 15 הסנטים עבור האיגרת.

משגשגת בגלל יופיו של האי, ההרים הגבוהים, העמקים המוריקים וחופי הים הנגישים. בפיימונטה של ימינו חיים כ-4.5 מיליון תושבים העוסקים בחקלאות אך גם בתעשייה ובתקופה המודרנית הוקמו בתחומה מפעלי הרכב של פיאטו. טורינו, בירתה של ממלכת סרדיניה, נמצאת אף היא במחוז פיימונטה. עם כיבוש איטליה על-ידי נפוליאון ב-1796, נחלקה הממלכה בין צרפת (פיימונט וניס) לבין איטליה (האי סרדיניה). לאחר נפילת נפוליאון בשנת 1814 חזרה הממלכה לתצורתה המקורית עד לשנת 1861, שבה אוחדה איטליה למדינה אחת.

הרקע להנפקת איגרת "הפרש הקטן"

לאחר תבוסת נפוליאון בשנת 1814 והחזרת השטחים של ממלכת סרדיניה שהוחזקו על-ידי הצרפתים לשליטת בית סבויה, הורה מלך סרדיניה ויטוריו אמנואלה להרוס כל זכר לשלטון הכיבוש הצרפתי, ובכלל זאת את שירות הדואר. כחלק מתהליך זה בוטלו כל הרפורמות שהנהיגו הצרפתים בסדרי הדואר של סרדיניה ואלה חזרו להיות כמקודם, תוך שהם מבוססים של שלוש אופציות שימוש:

1. תכתובת רשמית למוסדות השלטון באמצעות הדואר הממלכתי ללא תמורה.
2. שירותי דואר פרטיים תמורת תשלום עבור האיגרת ותשלום עבור המשלוח (ראו להלן).
3. שירות דואר ממשלתי תמורת תשלום.

שירותי הדואר הפרטיים היו אמינים ומהירים והתקיימה תחרות בין השירותים הממשלתיים והפרטיים. החוק אמנם התיר להשתמש בשירותי דואר פרטיים, אולם המשתמשים נדרשו לשלם בבית הדואר הממלכתי אגרה מיוחדת המתירה את העברת המכתב באמצעים פרטיים, וזאת כפיצוי על אובדן ההכנסות לקופת הממלכה.

אולם עד מהרה התברר כי תשלום האגרה הזו היה כרוך בבירוקרטיה רבה: על המשתמש היה להגיע לבית הדואר ולהמתין עד שהפקיד יסיים לשקול את המכתב, לחשב את המרחק ליעד, לקבוע את גובה האגרה שיש לשלם, לגבות את הכסף במזומן, לרשום את הסכום ששולם על גבי המעטפה ובספרי החשבונות של הדואר, ולבסוף, להטביע על גבי המכתב את החותמת המעידה שמותר להעבירו באמצעות שירותי הדואר הפרטיים או באמצעות שליח פרטי. התהליך היה כה ארוך ומסורבל, עד שרבים העדיפו לשלוח את המכתב בדואר הפרטי ללא אישור ולהסתכן בתשלום הקנס הגבוה שלו היו צפויים אם הצליחו פקיד הדואר ללכוד את השליח הנושא מכתבים בלתי מורשים. ככל שחלף הזמן, החלו יותר ויותר משתמשים לעבור על החוק והמדינה הפסידה כסף רב.

בחודש אוגוסט 1818 שונה החוק בסרדיניה ולשירותי הדואר הפרטיים הותר להוביל מכתבים שנרשמו על גיליון נייר מיוחד שעליו הוטבע מראש סימן המעיד שהאגרה שולמה מבלי לעבור על החוק. החוק ביסס את המונופול של הדואר שהיה המוסמך היחיד להעביר התכתובות או לאשר את שליחתן באופן פרטי. אגב שינוי זה, החליט הממשל לתקן את הסרבול של השיטה כפי שתואר לעיל, וזאת באמצעות גיליונות מיוחדים של נייר כתיבה שכבר הוטבעה

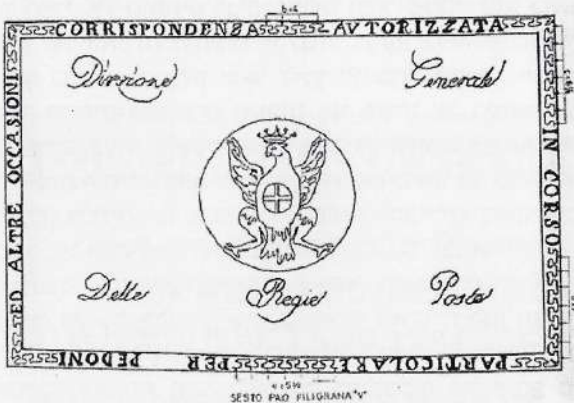

מבחינה רשמית הייתה איגרת "הפרש הקטן" בתוקף עד 31.12.1819, עת נכנסה לשימוש האיגרת מההוצאה השנייה.

ההוצאה השנייה: 1 בינואר 1820

ההוצאה הראשונה של "הפרש הקטן" הייתה בעייתית מבחינה האיכות: נעשה שימוש במספר ניירות שונים באיכות ובצבעם וכמו כן לא הייתה אחידות בהטבעות. כל אלה תוקנו בהוצאה השנייה: החיתוכים היו זהים וגם העיצוב היה כמעט זהה: הנייר להדפסה היה באיכות אחידה והפקתו הופקדה רשמית במפעל הנייר קפוצ'ינו בטורינו. העיצוב היה זהה לזה של ההוצאה הראשונה: פרש במרכז העיגול המוטבע על האיגרת בערך 15 סנט, פרש במרכז האליפסה המוטבעת על האיגרת בערך של 25 סנט ופרש במרכז המתומן המוטבע על האיגרת בערך 50 סנט. גודל הנייר הכפול של האיגרת היה 40X26 ס"מ. יחד עם זאת, הוכנסו בהוצאה השנייה שלושה שינויים לעומת זו הראשונה:

1. על הנייר הודפס סימן מים, בצורת הצלב של בית סבויה. במסגרת סימן המים הודפסו המילים "ההנהלה הכללית של הדואר המלכותי. האיגרת, מותרת למשלוח גם בדרכים פרטיות באמצעות שליחים או באמצעים אחרים".
2. ההטבעה הייתה יבשה, של תבליט על הנייר, ללא שימוש בצבע (זו הסיבה שלא יכולנו להציג תמונות של הוצאה זו).
3. ההטבעה הוקפה בטבעות קטנות.
4. תוקף האיגרת היה עד מאי 1836.

תמונה מס' 6: סימן המים בגיליונות "הפרש הקטן" מההוצאה השנייה.

האפשרות להשתמש בשרותי הדואר הפרטיים היעילים באופן חוקי ומבלי לעבור על החוק, הסבה הצלחה רבה לשימוש באיגרות "הפרש הקטן", משום שהיה כדאי לשלם את תוספת מחיר האיגרת וליהנות מהשירות המשופר של הדואר הפרטי. בסך הכל נמכרו 345 אלף איגרות של 15 סנט, 100 אלף איגרות של 25 סנט, ו-5000 איגרות של 50 סנט משתי ההוצאות. שאריות הגיליונות שימשו כנייר כתיבה על-ידי משרדי מדינה שונים, שלעתים קרובות הודפסו תחת כותרות ייחודיות לכל משרד כזה.

בדומה למחלוקת שהתגלעה בקרב חוקרי תולדות הדואר ←

תמונה מס' 3: איגרת "הפרש הקטן" שנשלחה מסבונה לטורינו. בהתאם למרחק, היה צורך להשתמש באיגרת בערך של 15 סנט. היא נשלחה בדואר שחיבי תעריף של 6 סנט (ככתוב על גבי האיגרת) עבור המשלוח. בסך הכל שילם השולח 21 סנט: 15 עבור האיגרת עצמה ו-6 עבור המשלוח.

תמונה מס' 4: איגרת "הפרש הקטן" שנשלחה מקואנו (Cuono) לטורינו, מרחק שגור תעריף של 25 סנט.

תמונה מס' 5: איגרת מבאסנו לסן מאוריזיו (כך לפי התיאור בחוברת המכירה הפומבית). המרחק הגדול גזר תעריף של 50 סנט. בנוסף חויב השולח ב 7.50 סנט עבור המשלוח כמצוין בסוף השורה השנייה.

איגרת "מאלרדי" (Mulready)

עדיין במאה ה־19, משלוח דבר דואר באנגליה היה מסובך ובלתי יעיל. שלושה מרכיבים שוקללו בקביעת תעריף המשלוח: המשקל, המרחק ליעד וכמות הדפים. בשנת 1837, החל מנהל הדואר הממלכתי רונלד היל (Ronald Hill) את מלחמתו לשינוי התהליך ולביסוס התעריף על משקל בלבד, כאשר עד למשקל של חצי אונקיה יעמוד המחיר על פני ורבע ומעל לחצי אונקיה ועד לאונקיה אחת, יעמוד על שני פני ורבע. לא אפרט פה את כל שלבי הוויכוח והשתלשלות המאבק שבסופו התקבלה החלטה לבסס את התעריפים על משקל בלבד. לרגל ביצוע ההחלטה, הוחלט להדפיס בולים ולעצב איגרת. אחרי דיונים ארוכים בוועדות הגיעו לעולם בולי הפני השחור והשני פני הכחול וכן איגרת המאלרדי, שנקראה כך על שם מי שעיצב אותה.

הבריטים השמרנים הסתייגו מהמהפך, כפי שעולה ממכתב שכתב אחד מהם לעיתון הטיימס הלונדוני: "האם ראית את ההמצאה המגוחכת הזו? בשביל לשלוח מכתב אני צריך להפוך את פי למיכל של דבק. מצד שני יש הנאה מסוימת מליקוק אחוריה של המלכה". על האיגרת טענו שהעיצוב שלה מתנשא ובתגובה התפתחה תופעה של יצור קריקטורות של האיגרת כפי שאסביר בהמשך. זו, אולי, הסיבה שהוחלט להנפיק גם בולים וגם איגרת שכן לא ידעו מה יתקבל על-ידי הקהל ובאיזה אופן.

העיצוב של איגרת המאלרדי היה אימפריאלי: במרכז החלק העליון ישבה "בריטניה" על כיסא מלכות, לרגליה האריה הבריטי ומעל לראשה מזנקים במהירות מלאכי משלוח האיגרת לכל קצות האימפריה שהוצגו באופן סימלי: פילים מארצות אפריקה ומהודו, גמלים מארצות מזרח תיכון, אינדיאנים משווהים עם מתיישב מצפון אמריקה, סינים עם צמות וכן הלאה. אחת הטענות נגד העיצוב היה שכאשר האיגרת הוצעה למכירה ב־6 במאי 1840 האימפריה הבריטית כבר התכווצה. בסופו של דבר התקבלו הבולים והאיגרות.

תמונה מס' 7: איגרת מאלרדי שנשלחה ב־2 בספטמבר 1840 מרחוב צ'סטר־לי (הנקרא גם צ'סטר) שבלונדון לניוקאסל. כאשר האיגרת נפרשת צורתה מעוינת. את קצות המעוין מקפלים לסגירה על-ידי חותם שעווה אדום. קצה אחד של המעוין בשולי האיגרת מוצג כאן. ההחתמה של האיגרת נעשתה בסניף הדואר שבו נמסרה למשלוח על-ידי חותם שצורתו מזכירה את צלב אבירי מלטה בעל שמונה חודי הצלעות (מסדר ההוספיטלרים). צלב זה היווה את הבסיס לצלב ויקטוריה שהעניקה אותו עבור הצטיינות צבאית. בזמן השימוש באיגרת המאלרדי, מלטה הייתה נתונה לשלטון בריטי ומכאן ההקשר לאיגרת.

באשר לאיגרת "המים", קיימת מחלוקת גם ביחס לאיגרת "הפרש הקטן" סביב השאלה האם יש להתייחס אליה כאל פריט בולאי במלוא משמעות המילה ולראות בה את אחד ממבשרי הרפורמה בשירותי הדואר המודרניים. המחייבים מצביעים על כך שהמדובר היה בפריט בעל ערך כספי שניתן היה לרכשו מראש בבתי הדואר ושנקבעו עבורו תעריפים מוגדרים וברורים מבלי שיהיה צורך לחזור ולערוך חשבון מול פקידי הדואר עבור כל מכתב בנפרד. השוללים, לעומת זאת, מדגישים כי התשלום לבתי הדואר הממלכתיים היה בעצם מס שכל מטרתו הייתה להצר את רגליהם של מפעילי שירותי הדואר הפרטיים, ולעודד את השימוש בשירות הדואר הממלכתי. על השולח היה לשלם תשלום נוסף למפעיל הדואר הפרטי על מנת להעביר את המכתב ליעדו. לדעת השוללים יש לראות בפריט "הפרש הקטן" ביטוי של מס דואר ולא יותר.

זיופים של איגרות "הפרש הקטן"

הגלופות של ההטבעות משתי ההוצאות של "הפרש הקטן" נפלו בדרכים כאלה ואחרות לידיים פרטיות. יש סברה שמי שקיבל לידיו את הגלופות היה קרלו אוזילי (Carlo Usigli) שקיבל אישור בכתב מרשות הדואר הממלכתית של סרדיניה בתאריך 28 בפברואר 1875 להדפיס הדפסות מחודשות (Reprints) של האיגרות. זו הסיבה שבגינה יש לקנות איגרות כאלה רק עם אישור של מומחה מוכר או עם חתימת מומחה כזה על גבי האיגרת. היות שמדובר בתחום אספנות קטן למדי, אין מומחים רבים בתחום וככל שכבר ישנם כאלה, אזי מחירן של האגרות המאושרות גבוה. דווקא בעיה זו עודדה אותי לאסוף בתחום זה, כיוון שאני הופך למומחה מטעמי. יש ברשותי מספר פריטים מאושרים שאותם אני מעלה על המחשב וכשאני קונה פריט בלתי מאושר, אני משווה בין שניהם. לפעמים אני לא מגלה שום הבדל ולפעמים אני מוצא הבדלים ואז אני מניח שהפריט לא תקין ומכניס את ההבדלים לרשימת ההבדלים. בסופו של דבר, אכתוב על כך לאחד המומחים במטרה לקבל את חוות דעתו. כך שבנוסף לחוויית האיסוף, אני נהנה גם מחוויית האקספרטיזה. בהקשר זה, עלי להבהיר שתחום איסוף האיגרות הוא תחום משני אצלי ואיני מתכוון להציגו בתערוכות. הספיק לי לקבל זהב גדול בתערוכה לאומית וזהב בתערוכה בינלאומית על אוסף תולדות הדואר של האיים הווינגיים. ומאז השקעתי את עיקר זמני לאוסף של מכתבים מתקופות מוקדמות ותולדות הדואר שלהן.

עם השנים השתפר שירות הדואר הממלכתי של סרדיניה, ולקראת סוף שנות העשרים של המאה ה־19 עלה בידו לספק שירות באיכות שלא נפלה מזו של שירותי הדואר הפרטיים. בנסיבות אלה הפכה תוספת התשלום שנדרשה עבור השימוש בדואר הפרטי ללא כדאית והמשתמשים העדיפו לחזור ולהשתמש בשירותי הדואר הממלכתיים. באופן רשמי ניתן היה לרכוש את איגרות "הפרש הקטן" בבתי הדואר עד שנת 1836, אולם באופן מעשי כמעט והופסק השימוש בו לחלוטין בסוף שנות העשרים של המאה ה־19.

כאשר האיגרות היו מעל למשקל התקני של חצי אונקיה הוסיפו בולים כדי להגיע לתעריף הדרוש. הדבר היה גם דרוש כאשר האיגרות היו מיועדות למשלוח לחו"ל (תמונה מס' 11).

תמונה מס' 11: איגרת מאלרדי שנשלחה מלונדון למלטה. התעריף היה שילינג אחד (12 פני) ולכן, למחיר האיגרת, פני בודד, הוסיפו חמישה בולים של הפני השחור ו-3 בולים של שני פני כחול.

פריט זה הוא היחיד בכל כתבותיי בסדרה זו שלצערי אינו כלול באוסף שלי. הוא אחד הנדירים המפורסמים והיקרים בבולאות של אנגליה. הפריט נמכר במכירה פומבית במחיר של 96 אלף דולר והתמונה נלקחה מקטלוג המכירה שפורסם באתר קוריניפיליה. ענף אספנות שהתפתח "מהזולז" באיגרות המאלרדי הוא זה של הקריקטורות המלעיגות את האיגרת. קריקטורט אלה עיוותו, למשל, את צורתה של "בריטניה", ציירו לרגליה חתול במקום אריה וכן הלאה. כיוון שאין לדעתי, לראות בכל אלה חלק מתולדות הדואר, איני עוסק בזה. ■

תמונה מס' 8: איגרת מעטפה של מאלרדי בערך של 2 פני, בתעריף המתאים למשלוח בתוך לונדון במשקל מעל חצי אונקיה. המעטפה בצבע כחול, החותם בצבע שחור.

תשומת לב רבה ניתנה למיקום חותם הצלב, בדיוק על גבי דמותה של "בריטניה" היושבת על כיסא המלכות ולרגליה האריה הבריטי. אך על פי כן, לעיתים פספסו פקידי הדואר את המיקום המיועד והצלב מופיע במקומות שונים על גבי האיגרת. לעתים, על מנת לתקן את הפספוס מופיעות שתי חותמות האחת על גבי השנייה. (כנראה בתמונות 9 ו-10).

תמונות מס' 9 ו-10: "פספוסים" במיקום החותמות: האיגרת העליונה נשלחה מלונדון לסולסברי ב-23 במאי 1840 והתחתונה מלונדון למנצ'סטר ב-6 ביולי 1840.

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה
- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN PERIOD, JUDAICA
- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue
Ask about special low vendor commission rates.

P.O.Box 8101 — TRENTON NJ 08650 USA

E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET

Phone: 609-456-9508

"לכבוד הנשיא המהולל, היטלר הגדול"

סיפורה (החלקי) של מעטפה מהאימאם התימני להיטלר ערב המלחמה

יורם לוביאניקר

למעשה, שטחה של המדינה שבראשה עמד האימאם היה רק חלק משטחה של תימן בתימינו. בחלקה הדרומי של תימן הקימו הבריטים אזור חסות סביב עיר הנמל החשובה עדן, שטח שלימים יתפתח לישות שהייתה מוכרת בשם "דרום תימן". האימאם נאלץ אפוא להסתפק בשליטה רק על השטח שלימים נקרא "צפון תימן", שבתחומיה עיר הבירה צנעא.

מצב דברים זה היה, באופן טבעי, לצנינים בעיני האימאם, והוא שאף לסלק את הבריטים מאזור עדן ולהרחיב את תחום שליטתו. לאחר שהסדיר את גבולו עם ערב הסעודית במסגרת הסכם טאיף משנת 1934, עלתה שאלת גבולו הדרומי לראש סדר העדיפויות שלו. לצורך כך ביקש האימאם לרכוש נשק מודרני, ולצורך זה פנה לגרמניה הנאצית.

השגריר

מגעים דיפלומטיים בין שתי מדינות נערכים בדרך כלל באמצעות השגרירים שלהן, אך לתימן לא היה באותה תקופה שגריר רשמי בגרמניה. בפועל, ניסיונותיה של תימן לרכוש נשק בגרמניה נהלו עליידי שגריר בלתי רשמי. היה זה איש עסקים תימני שהיה מקובל על האימאם ונאמן עליו, ושמו היה ישראל צוברי. כן, ניחשתם נכון: השגריר הלא רשמי של תימן בגרמניה הנאצית היה יהודי.

ישראל צוברי נולד בצנעא בשנת 1894. הוא היה איש עסקים, ובין השאר פתח את המלון היחידי בעיר וכך יצר גם קשרים עם אנשי עסקים אירופאים. לצוברי היה כישרון יוצא דופן לשפות, והוא שלט בערבית, בעברית, בטורקית, באיטלקית, בצרפתית ובגרמנית.

בחודש אפריל האחרון התקיימה בבודפשט תערוכת הבולים העולמית "הונפילקס 2022" ואני שימשתי כקומיסר הישראלי לתערוכה. במהלך התערוכה נפגשתי עם הקומיסר השוודי, ביוון סורנה (Björn Sohrne), ובמהלך שיחתנו גיליתי כי תחום האיסוף שלו הוא תולדות הדואר של תימן, פועל יוצא של מספר שנים שבהן הוא התגורר במדינה זו לצרכי עבודתו. ביוון ביקש ממני שאלך לראות את התצוגה שלו משום שיש שם לדבריו "פריט אחד, שכישראלי אני ארצה לראות". לאחר שהגעתי לאוסף המדובר זיהיתי על נקלה את הפריט שעליו הוא דיבר, ואמנם מדובר בפריט מעניין במיוחד עבורנו הישראלים.

רקע היסטורי

תימן הפכה למדינה עצמאית בשנת 1918, עם תום מלחמת העולם הראשונה. בראש המדינה עמד האימאם יחיא חמיד אדין, ששלט בתימן עד שנרצח בניסיון הפיכה בשנת 1948. האימאם סירב בתוקף להצטלם ולכן אנו נאלצים להסתפק בציור דיוקנו בלבד.

האחורי של המכתב קיימת חותמת מתחנת הרכבת בעיר בולוניה מתאריך 17.11.1939, שלושה חודשים לאחר שהמכתב נשלח. על גבי המכתב לא מופיע שום סימן דוארי נוסף המעיד על כך שהגיע ליעדו בברלין. אף על פי שלא הייתה כל סיבה שהמכתב לא יעבור מבולוניה לברלין, ברי כי הגעתו לברלין הייתה מחייבת את החתמתו בהתאם ובהעדר חותמת הגעה כזאת, אין לדעת אם המכתב אכן הגיע ליעדו. ■

* אני מבקש להודות לד"ר אופיר וינטר על סיועו הרב בתרגומים מערבית.

הוא היה מקורב מאוד לאימאם, שאף אמר עליו "צוברי הוא האיש היחיד שמעולם לא ניסה לרמותני".

בשנות השלושים עבר צוברי להתגורר בהמבורג לצרכי עסקיו וייבא משם מוצרים לתימן. בהיותו מקורב לאימאם, הוא שימש כמעין שגריר בלתי רשמי של תימן בגרמניה, ובין השאר היה מופקד על נושא רכש הנשק. המדובר היה בעיקר בנשק קל - רובים, אקדחים וכדורים - שאותם רכש צוברי עבור תימן וששלחו באוניות לנמל אל-חודיידה, על חופה המערבי של תימן בים האדום.

בשנת 1939 חש צוברי כי הקרקע בגרמניה בוערת מתחת רגליו, וכי עובדת היותו נתין זר לא תעניק לו הגנה מספקת. הוא התלבט בשאלת עתידו והחליט שלא לשוב לתימן משום שמקורבים אחרים לאימאם ניצלו את השנים בהן שהה בגרמניה כדי להשמיץ אותו באוזני האימאם. צוברי עלה לארץ ישראל והתגורר בארץ (בעיקר בירושלים) עד מותו, בשנת 1967. מי שמעוניין ללמוד יותר על איש מרתק זה מוזמן לקרוא את ספרו של פרופסור יוסף טובי, **ישראל צוברי: יהודי בשירות האימאם** (הוצאת אפיקים, 2002).

המכתב

במהלך 1939 גאתה המתיחות באירופה. במארס השתלטה גרמניה על צ'כוסלובקיה כולה ועל עיר הנמל מְּמֶל (קְלִיפְדָה, בליטא בת' ימינו). אנגליה וצרפת ערבו לביטחונה של פולין וריח המלחמה עמד באוויר. האימאם התימני הבין ללא ספק כי האינטרס של גרמניה לספק לו כמויות משמעותיות של נשק לצורכי מאבקו בבריטים התחזק מאוד, אלא שעתה כבר לא היה לו נציג נאמן בגרמניה, והוא נאלץ להסתפק במשלוח מכתב באמצעות הדואר. נציין כבר עתה, כי המכתב המקורי לא נשמר, כך שההנחה כי מדובר בבקשה לרכש נשק מגרמניה היא בגדר ספקולציה, אם גם ספקולציה הגיונית למדי. נתבונן אם כך בצידה הקדמי של המעטפה. בפינה הימנית העליונה נראה החותם של האימאם בצבע אדום (המופיע גם על צידה האחורי של המעטפה, שם הוא משמש כמעין חותם המוכיח כי המעטפה לא נפתחה). לאימאם הייתה זכות למשלוח דואר בחינם בתוך תימן, אך מאחר שהיה מדובר במכתב שנשלח לחו"ל, היה עליו לבייל את המכתב כאחד האדם. החותם שלו שימש אפוא כציון שם השולח בלבד.

תעריף המשלוח של מכתב רגיל בדוארים מתימן לגרמניה היה 12 בוקש. המכתב נשלח בדואר רשום, דבר שהיה כרוך בתוספת תשלום של 8 בוקש. כן נדרש אישור מסירה, פעולה שעלותה 4 בוקש נוספים. סך כל התעריף היה אפוא 24 בוקש, והמכתב מבויל כיאות באמצעות שני בולים בערכים של 20 ו-4 בוקש.

למי מוען המכתב? מתחת לבולים מופיעה הכתובת בשורה אחת בערבית: "הוד מעלתו הנכבד, כבוד נשיא גרמניה, הפיהרר היטלר, המנהיג המפואר של האומות הגרמניות". מתחת לרישום זה מופיע שם הנמען גם בצרפתית (בשש שורות), בכתב־יד נאה עד מאוד: "לכבוד הוד מעלתו, הנשיא המהולל עד מאוד של הרפובליקה הנעלה עד מאוד של גרמניה הגדולה, היטלר הגדול, בברלין".

הבולים על גבי המעטפה הוחתמו בצנעא ב־15 באוגוסט 1939. המכתב עשה את דרכו ביבשה דרך העיירה הקטנה מאווייה (חותמת מעבר, התאריך אינו קריא) עד לעדן (חותמת מתאריך 20 באוגוסט), שם עלה על ספינה, חצה את תעלת סואץ והגיע לאיטליה. בצידו

"עם חשיכה באתי ירושלימה"

סיפורה של גלויה בעברית משנת 1912

קלמן בר-אילן

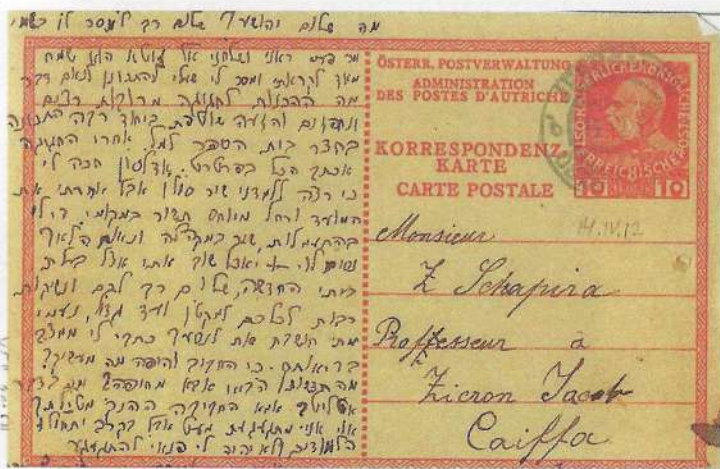
הגלויה המצורפת נשלחה בתאריך כ"ו ניסן ה'תרע"ב (13 באפריל 1912) ממשרד הדואר האוסטרי בירושלים לזיכרון יעקב. השולחת היא חנה שפירא ("שפירה", כפי שכתבה את שמה), נערה מזיכרון יעקב שכתבה להוריה רשמים מנסיעתה ברכבת מיפו עד הגיעה "ירושלימה". גלויה זו, שנשלחה לפני 110 שנים, מעניינת במיוחד בזכות השפה העברית התקנית והיפה שבה נכתבה. הגלויה נכתבה בדיו ומתוכנה ניתן ללמוד על הזמן שארכה הנסיעה ברכבת מיפו לירושלים, שעמד באותה תקופה על יותר מחצי יממה וכן על מטבעות הכסף שהיו במחזור באותם ימים – הבשליק העות'מאני והפרנק הצרפתי. כתובת הנמען נרשמה בשפה הצרפתית, כפי שהיה נהוג בתקופה העות'מאנית בפלשתינה.

חזית הגלויה

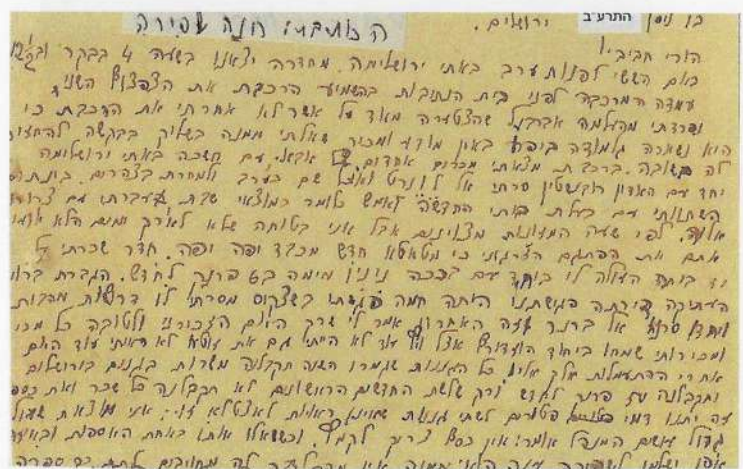
כ"ו ניסן ה'תרע"ב ירושלים.
הורי חביבי!

ביום הששי לפנות ערב באתי ירושלימה. מחדרה יצאנו בשעה 4 בבקר וב $\frac{1}{2}$ 12 עמדה המרכבה לפני בית הנתיבות. בהשמייע הרכבת את הצפוף השני, נפרדתי מהעלמה אברבל שהצטערה מאד על אשר לא אחרתי את הרכבת כי היא נשארה גלמודה ביפו באין מודע ומכיר. שאלתי ממנה בשליק בבקשה להחזיר לה בשובה. ברכבת מצאתי מכרים אחדים. אבל עם חשיכה באתי ירושלימה. יחד עם האדון רובנשטיין סרתי אל לונרט ואוכל שם בערב ולמחרת בצהרים. בינתיים השתוותי עם בעלת ביתי החדשה לאמש, כלומר במוצאי שבת, עברתי עם צרורותי אליה. לפי שעה המזונות מצוינים אבל אני בטוחה שלא לאורך ימים הלא יודעים אתם את הפתגם

הז'רוגני כי מטאטא חדש מכבד יפה יפה. חדר שכרתי על יד ביתה העולה לי ביחד עם ברכה ניניו מימה 66 פרנק לחדש. הגברת ברור העתיקה דירתה פגישתנו היתה חמה. פגשתי בשצקוס מסרתי לו דרישות מהבית ויחדו סרנו אל ברנר וזה האחרון אמר לי שרק היום הזכירני ולטובה כל מכירי ומכירותי שמחו ביחוד הוזדורף אצל ויץ עוד לא הייתי גם את זוטא לא ראיתי עוד היום אחרי ההתעמלות אלך אליו. כל הגנות שגמרו השנה תקבלנה משרות בגנים בירושלים ותקבלנה 50 פרנק לחדש ורק שלשת החדשים הראשונים לא תקבלנה כל שכר ואת כספם זה יתנו דמי פטורים לשתי גנות שאינן ראויות לאצטלא ז; אני מוצאת שעוול גדול עושים המנהל אומר: אין כסף צריך לקמץ. וכששאלו אותו באחת האספות ובאיזה אופן ישלמו לשפירה ענה הוא: ממנה אין [מילה לא ברורה] לדבר, לה מחוייבים לתת. כך ספרה.

הצד האחורי של הגלויה

חזית הגלויה

(הצד האחורי של הגלויה)

מה שלום יהושע? שלום רב למסור לו בשמי. מר פרס ראני ושלחני אל זוטא הוא שמח מאד לקראתי ומסר לי שעלי להתכונן לנאום דבר מה. ההכנות לחגיגה מרובות רצים ונחפזים והזעה שוטפת. ביחוד רבה התכונה בחצר בית הספר למל. אחרי החגיגה אכתב הכל בפרט. אדלסון חכה לי כי רצה ללמדני שיר סולן, אבל אחרתי את המועד ורחל מיוחס תשיר במקומי. די לי בהתעמלות, שיר במקהלה ונאום הלאה נסים לוי יאכל שוב אתי אצל בעלת ביתי החדשה, שלום רב לכם ונשיקות רבות לכלכם למקטן ועד גדול, נעמי מתי חושבת את לנסוע? כתבי לי ממצב בריאותך. כי החביב והיפה מה מעשיך? מה חדשות הביא אבא מחיפה? מה בדבר אטליט? אמא החביבה ההנך מטילת? אוי אני מתגעגעת מעט אבל בקרוב יתחילו הלימודים ולא יהיה לי פנאי להתגעגע. ■

בקשה להתקבל כחבר בהתאחדות בולאי ישראל

אני החתום מטה מבקש בזה לקבלני כחבר/ה בעמותת התאחדות בולאי ישראל ומתחייב בזה לציית לתקנות ולהחלטות העמותה, הועד הפועל והנהלה. אני מצהיר/ה כי אני אזרח/ית ישראלי/ת ואו תושב/ת ישראל ובוגר/ת. אני מתחייב לשלם את דמי החבר המגיעים ממני במועדם כל זמן חברותי בעמותה, אלא אם כן אחליט לפרוש מן העמותה מכל סיבה שהיא, ואז אודיע על כך בכתב להנהלת העמותה.

שם: _____ ת' לידה: _____ ת.ד.: _____
 מען - רח', מס' בית, ישוב, מיקוד: _____
 כתובת למשלוח דואר: _____
 טלפון בבית: _____ נייד: _____ דוא"ל: _____
 תאריך: _____ חתימה: _____

החלטת הנהלה:

הוחלט לקבל/לדחות את הבקשה להצטרפות בישיבת הנהלה מיום _____ בשם העמותה _____

דמי חבר לשנה: 100 ₪
 דמי חבר לשנתיים: 180 ₪ ושי בולאי בשווי של 50 ₪
 דמי חבר לשלוש שנים: 270 ₪ ושי בולאי בשווי של 75 ₪

התאחדות בולאי ישראל ת.ד. 3301 תל אביב, 6103201,
 טלפון: 03-6295547, פקס: 03-5259716, דוא"ל: misrad-ipf@013net.net

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ
TEL-AVIV STAMPS (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב
(Mail Auction)

מוקדמים * מנדט * מנהלת העם * דאר עברי
ישראל * חו"ל * יודאיקה * גלויות * ספרים

קטלוג מאוייר חינם

Web: telavivstamps.com • E-Mail: tastps@gmail.com

ת.ד. 16218 תל אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

כיצד פספסה המלכה אליזבת מכתב ברכה ממנה לעצמה

עמוס אלטר

BUCKINGHAM PALACE

19th March 1982

Dear Mr. Harrison,

I am writing to acknowledge your letter and to say that by The Queen's command a message of congratulations is being sent as requested.

The Certificate which you enclosed is returned herewith.

Yours sincerely,

Mr. D.P. Harrison

לפני מספר שבועות הלכה לעולמה המלכה אליזבת השנייה בגיל 96. אילו הייתה המלכה מחכה עוד 4 שנים, היא הייתה זוכה לקבל מכתב ברכה ממנה, המלכה, כיוון שקרוביו של כל אזרח בריטי המגיע לגיל מאה זכאים לבקש עבורו ברכה מהמלכה (ומעתה - המלך).

העתק של מכתב ברכה כזה אין תחת ידי, אבל לפחות אני מצרף את מכתב האישור הרשמי על שליחתו של מכתב כזה, עם מעטפה של הדואר המלכותי מארמון בקינגהאם.

מה שלא ניתן לראות בצילום הפריט הוא שהמעטפה מורכבת משתי שכבות והשכבה הפנימית עשויה נייר כהה להסתרת תכולתה. בכך תוכל מעטפה זו להיכנס לאוסף הנושאי של "שירותים חשאיים / שמירה על מידע" אך מכיוון שנכתבה עליה כתובת, היא תיפסל לתצוגה לפי אחד הכללים.

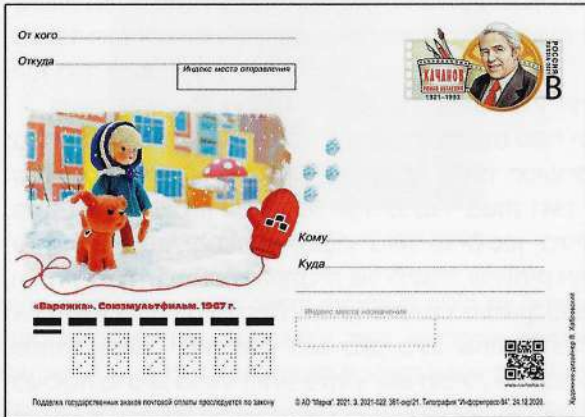
למי שתהה בינו לבינו מה יעשה המלך צ'רלס השלישי, הנה עוד אחד מתפקידיו. אם תתממש המגמה של התארכות תוחלת החיים, הרי שמצפה למלך עבודה רבה בתפקידו זה. ■

חדשות יודאיקה ברוסיה בשנת 2021

בוריס ולודרסקי

תמונה מס' 1: הגלויה שעליה מופיע בול עם תמונה של קצ'אנוב וסצנה מסרט האנימציה שלו, "הכפפה" (1967)

פריט בולאי נוסף שהנפיק הדואר הסובייטי בעבר קשור לקצ'אנוב. ב-1988 הונפקה סדרת בולים המציגה את סרטי האנימציה הטובים ביותר שיצאו בברית המועצות. על אחד הבולים בסדרה מופיע סרט האנימציה האגדי של הבמאי קצ'אנוב "התנין ג'נה" (1969).

תמונה מס' 2: בול "התנין ג'נה", סרט האנימציה של רומן קצ'אנוב

2. לכבוד 125 שנה להולדתו של המחזאי והסופר הנודע יבגני ליבוביץ' שוורץ (1896-1958) הונפקה ברוסיה גלויה עם האות "B". שוורץ היה ממוצא יהודי, שכן אביו היה יהודי ואימו רוסיה. אביו, לב בוריסוביץ' שוורץ, היה רופא שהתנצר כדי להתחתן עם ארוסתו הרוסיה. יבגני שוורץ הוטבל בילדותו על פי הטקס הפרבוסלבי. כבר בגיל צעיר שמע בסביבתו אמירות אנטישמיות אך לא התייחס אליהן כי חשב שהוא רוסי ולא הבין איך זה שכן דודו (בן אחיו של אביו) היה יהודי ואילו הוא רוסי. מילדות חלם שוורץ להיות סופר. אחרי סיום לימודיו בגימנסיה, למד

1. כבוד 100 שנה להולדתו של במאי סרטי האנימציה רומן אבליביץ' קצ'אנוב (1921-1993) הונפקה גלויה דואר עם בול מודפס. קצ'אנוב היה במאי, תסריטאי, מעצב ואחד ממייסדיה של תעשיית סרטי אנימציה הבובות בברית המועצות שזכה בתואר האמן העממי של הרפובליקה הרוסית והיה חתן פרס המדינה. אימו נפטרה בילדותו ואביו ואחותו נספו בשואה בעיר סמולנסק, בעת שהיה בשירותו הצבאי. בשנת 1939 גויס לצבא האדום והיה חניך בקורס טייס. ב-1940 נפצע בתאונה אווירית ועבר לשרת בחטיבת הצנחנים. בזמן מלחמת העולם השנייה (1941-1945) שימש כמדריך הצניחה. בתקופה זו ראה קצ'אנוב סרט אנימציה אמריקני והדבר השפיע על חייו. ב-1946 החל לעבוד באולפני האנימציה "סויוזמולטפילם". הוא עבר בין מספר תפקידים עד שהפך לאחד מגדולי במאי האנימציה בברית המועצות. עבודתו השפיעה רבות על סרטי אנימציה רוסיים וזרים. הבמאי היפני קיהאצ'ירו קוואמוטו והבמאית הגרמניה מוניקה קראוזה ראו את עצמם כתלמידיו. אחרי מותו של קצ'אנוב, הוא זכה להכרה בקהילת הקולנוע כיוצר קלאסי. לרגל מאה שנה להולדתו של קצ'אנוב, פורסמה אודותיו כתבה בפורטל Proficinema: "במאי האנימציה הגדול נפטר ב-4 ביולי 1993 והותיר אחריו לא רק שורה של סרטים פופולריים, אלא רובד תרבותי שלם שבלעדיו אי אפשר לדמיין את האמנות הרוסית. דורות על גבי דורות גדלו על יצירותיו ופיסה מנשמתו של רומן קצ'אנוב ממשיכה לחיות באופן כזה או אחר בכל מי שגדל בברית המועצות או ברוסיה הפוסט-סובייטית".

הפסל עלידי פסלים סובייטיים והפך לסמל הניצחון הסובייטי על גרמניה הנאצית.

תמונה מס' 4: פסל שמשון והאריה מן המזרקה בעיר פטרבורג על בול הזיכרון הרוסי

4. בסדרת בולים לכבוד צוותי האווירובטיקה "האבירים הרוסיים" ו"הסוויפטים" מופיע מטוס רוסי מדגם מיג-29. המטוס תוכנן ונבנה בחברה הסובייטית לתכנון מטוסים מיג, שנוסדה על-ידי ארטיים מיקויאן (ממוצא ארמני) ומיכאיל יוסיפוביץ' גורביץ' (1892-1976; ממוצא יהודי). שם המטוס, מיג הוא צירוף הראשיות של שמם של מיקויאן וגורביץ' והאות 'ג' בצירוף מסמלת את שם משפחתו של האחרון.

תמונה מס' 5: בולי מיג-29 לכבוד צוותי האווירובטיקה הרוסיים

5. בבול לכבוד 650 שנים לייסוד העיר קלוגה (מקום מגוריו של קונסטנטין ציולקובסקי, מדען סובייטי רוסי שנחשב לאבי הפיתוח התיאורטי בתחום הקוסמונאוטיקה, הטילים וחקר החלל) מופיעים מספר פריטי יודאיקה:
 א. המוזיאון הממלכתי לתולדות ההחלל על שם ציולקובסקי (משנת 1961). אדריכל המוזיאון היה היהודי ברחון בוריס גריגוריביץ' (1912-1999), דוקטור לאדריכלות, חתן פרס רוסיה לאדריכלות ובעל תואר האדריכל המכובד של רוסיה.
 ב. פסלו של קונסטנטין ציולקובסקי (משנת 1958). אדריכל הפסל היה היהודי מיכאיל יוסיפוביץ' בארץ' (1904-1976).

תמונה מס' 6: בול לציון 650 שנים לייסוד העיר קלוגה ועליה פסלו של ציולקובסקי והמוזיאון הממלכתי לתולדות החלל

משפטים באוניברסיטה במוסקבה בין השנים 1914-1916. בשנת 1916 גויס לצבא הצארי והשתתף במלחמת העולם הראשונה. אחרי המהפכה הבולשביקית הצטרף לצבא הלבן במאבק נגד הבולשביקים. אחרי שנפצע ב-1918 עזב את הצבא והתחיל ללמוד את אמנות התיאטרון באוניברסיטת רוסטוב. ב-1920 גויס לצבא האדום ככמאי בתיאטרון צבאי. בהמשך, התחתן עם שחקנית ממוצא ארמני. יחד עם מספר שחקנים נוספים, ייסד הזוג קבוצת תיאטרון והחלו להופיע איתה. אחרי קריסתו הכלכלית של התיאטרון בשנת 1923 החל שורץ לעבוד כעיתונאי וכסופר. ב-1924 ראה אור הסיפור הראשון שלו לילדים. החל בשנת 1925 הוא הפך לכותב קבוע בעיתוני ילדים.

בשנת 1929 יצא המחזה הראשון פרי עטו. שורץ התגורר בלנינגרד, כתב מחזות לתיאטראות ובמקביל כתב גם ספרי ילדים, שירים וסיפורים קצרים. בשנת 1934 התקבל לאיגוד הסופרים של ברית המועצות. בזמן המצור על העיר לנינגרד בשנת 1941 פונה שורץ לעיר סטלינאבאד (דושנבה, בירת טג'יקיסטן בתימינו) והתחיל לעבוד בתיאטרון הקומדיה של לנינגרד, שהעתיק אף הוא את מקומו לעיר. בסיום המלחמה חזר ללנינגרד והמשיך בעבודתו כמחזאי וסופר. בסך הכל, הוא כתב כ-25 מחזות ותסריטים לשלושה סרטים. מחזהו הידוע ביותר, "הנס הרגיל", שכתב ב-1954, מופיע עד ימינו על בימות התיאטראות של רוסיה. יש לציין שעל אף שנדפסו בספרים, יצירותיו של שורץ מן התקופה הסובייטית הועלו רק פעמים מועטות על בימות התיאטרון.

תמונה מס' 3: גלוית הזיכרון למחזאי והסופר יבגני ליבוביץ' שורץ

3. בסדרה מן המניין של ההיסטוריה הדיפלומטית הרוסית, הונפק בול שהוקדש לציון 300 שנים להסכם ניסטאד, הסכם השלום בין רוסיה הצארית לבין שוודיה שנחתם ב-10 בספטמבר 1721, עם סיומה של מלחמת הצפון הגדולה (1700-1721). בשנת 1735 צוינו 25 שנים לניצחונם של חיילי צבא רוסיה על הכוחות השוודיים בקרב שהתנהל בקרבת העיר פולטבה, שהתרחש ביום הקדוש סמסון (שמשון הגיבור). בעיר פטרבורג (הסמוכה לסנקט פטרבורג) נבנתה בשנה זו מזרקה עם פסל שמשון הקורע את לוע האריה. בזמן הכיבוש הנאצי של העיר במלחמת העולם השנייה הועבר הפסל לגרמניה ומאז נעלמו עקבותיו. בשנת 1947 שוחזר

בשנות ה-60 תכננה גלפר תוכנית חדשנית עבור הקרקס של נובוסבירסק ובה חלל פתוח וגג נפתח ייחודי תלוי על כבלים. הפרויקט זכה לתמיכתה של שרת התרבות של ברית המועצות, יקטרינה פורצבה, ובתשע ערים מרכזיות אחרות בברית המועצות נבנו מבנים נוספים לפי תוכנית זאת.

תמונה מס' 10: האדריכלית סולומיה גלפר

7. בגלויה עם האות B שהנפיק הדואר הרוסי, מופיע מבנה תיאטרון הדרמה הממלכתי בעיר צ'ליאבינסק שלו היסטוריה מעניינת מאוד. התיאטרון נבנה בין השנים 1898-1903 ביוזמתו של הסוחר היהודי האמיד אברום ברקוביץ' ברסלין, שהיה דם בעל מעמד בעיר ותרם רבות לתושביה. בתחילת דרכו, שימש המבנה כבניין ובו דירות להשכרה. עוד מוקמו בבניין מערכת העיתון "קול אוראל" ובית הדפוס שלו, שהמוציא לאור שלו היה ברסלין עצמו. בתקופה הסובייטית הפך המבנה לתיאטרון לילדים ולאחר מכן לתיאטרון דרמה.

תמונה מס' 11: הגלויה ועליה מבנה תיאטרון הדרמה הממלכתי בעיר צ'ליאבינסק

8. ב-27 במארס מציינים ברוסיה את יום חיל המשמר הלאומי של הפדרציה הרוסית. לכבוד האירוע, הנפיק דואר רוסיה מעטפה עם תמונות מההיסטוריה של החיל. באחת התמונות נראה מצעד הניצחון על גרמניה הנאצית בסיום מלחמת העולם השנייה שהתקיים במוסקבה ב-24 ביוני 1945. התמונה היא פרי

6. גיליון מפואר הוקדש לציון 50 שנים להקמתו של הקרקס הממלכתי הגדול של מוסקבה בשדרות ורנדסקי. הקרקס נפתח ב-30 באפריל 1971. המבנה הוא אוהל בגובה 26 מ' עם כיפה מתעקלת המוקפת זוגיות ובו מקום ל-3,300 צופים. בקרקס חמש זירות המתחלפות במהירות, המאפשרות לשנות מספר תפאורות בהופעה אחת - רכיבה על סוסים, החלקה על הקרח, מים, אשליה ואור. מבנה הקרקס תוכנן על ידי האדריכל הסובייטי המפורסם, היהודי יעקב בוריסוביץ' בלופולסקי (1916-1993), בעל תואר האדריכל העממי של ברית המועצות, חתן פרס לנין ופרס סטלין.

תמונה מס' 7: הבול לציון 50 שנים להקמת הקרקס הממלכתי הגדול של מוסקבה

תמונה מס' 8: האדריכל יעקב בוריסוביץ' בלופולסקי

תמונה מס' 9: הגלויה לציון 50 שנים להקמת הקרקס הממלכתי של נובוסבירסק

תמונה מס' 13: המעטפה לציון מאה להולדתו של הצייר יבגני גודין

ב. מעטפה לציון 150 שנים למוזיאון להיסטוריה מקומית של מחוז סברדלובסק.

תמונה מס' 14: המעטפה לציון 150 שנים למוזיאון להיסטוריה מקומית של מחוז סברדלובסק

עבודתו של הצלם הסובייטי היהודי המפורסם יבגני אנאנייביץ' חאלדי (1917-1997). הצילום הופיע פעמים רבות על גבי בולים, גיליונות ומעטפות של ברית המועצות, של רוסיה וכן של מדינות אחרות.

תמונה מס' 12: הגלויה לציון יום חיל המשמר הלאומי עם תמונתו המפורסמת של יבגני חאלדי

9. עד היום קיים בסיביר מחוז סברדלובסק, שנקרא על שמו של נשיאה השני של רוסיה הבולשביקית, היהודי יעקב מיכאילוביץ' סברדלוב (1885-1919). בכל שנה מונפקות מספר מעטפות הקשורות למחוז סברדלובסק. גם בשנת 2021 הונפקו שתי מעטפות כאלה:

א. מעטפה לציון 100 שנים להולדתו של הצייר יבגני גודין (לא יהודי), שהתגורר בתחום המחוז.

Romano House of Stamp Sales Ltd.

רומנו בית מכירות בולים בע"מ

מכירות פומביות של: בולים, מעטפות, גלויות, אוטוגרפים, שטרות ומטבעות ישראל והעולם, יודאיקה ושואה. יבואן בלעדי לאביזרי ואלבומי "LINDNER" גרמניה

כתובתינו: דיזינגוף סנטר, תל אביב קומה 2 חנות מס': B-245
 ת.ד 23274 תל אביב, מיקוד: 61231
 שעות פתיחה: א-ה: 9:30-19:00, ו': 9:30-15:00
 Website: www.romanoauctions.com
 Email: Romanostamps@gmail.com
 טלפון: 03-5250119
 טלפון/פקס: 03-5282790

מותה של המלכה ועולם הבולאות

תמונה מס' 2: גיליון מתוך סדרת הבולים של וולאס וגרומיט הנושאים את צלילית המלכה אליזבת

שהנפקתם תוכננה לימים שלאחר מות המלכה, הנפיק הדואר המלכותי הבריטי מספר סדרות שמוסיפות להציג את צלילית של אליזבת המנוחה. נכון לכתיבת שורות אלה, הבולים האחרונים הנושאים את צלילית של אליזבת הם סדרה של 16 בולים שהונפקה ב-19 באוקטובר ונושאת את דמויותיהם המצוירות של וולאס וגרומיט מאת היוצר ניק פארק מאולפני ארדמן (Aardman) אנימציות. לפי שעה עוד לא ברור עם צלילית של המלכה תוסיף להתנוסס על בולי הדואר המלכותי עד למועד המלכתו הרשמי של המלך צ'ארלס או שמא תוחלף הצלילית לצליליתו של המלך החדש כבר בהנפקות הקרובות.

תמונה מס' 3: מעטפת היום הראשון ועליה ארבעת בולי הזיכרון למלכה

הדואר המלכותי מתעתד להנפיק ב-10 נובמבר סדרת בולי זיכרון מיוחדת שכמובן לא נכללה בתוכנית ההנפקות השנתית שלו לזכרה של המלכה. הסדרה, שכבר יצאה למכירה מוקדמת באתר האינטרנט של הדואר המלכותי, כוללת ארבעה בולים המציגים את דיוקנה של המלכה בגילאים שונים. מעניין כי על בולי זיכרון אלה לא נראית צלילית של המלכה כמקובל על כל בולי הממלכה. ■

לפני שבועות ספורים, ב-8 בספטמבר האחרון, הלכה לעולמה אליזבת השנייה, מלכת הממלכה המאוחדת לאחר מספר שבועות של הידרדרות במצבה ויומיים לאחר שמינתה את ליז טראס כראש ממשלת בריטניה (שהספיקה להתפטר מאז). עם מותה של המלכה, שכיחנה בתפקידה כ-70 שנה והייתה ראש המדינה הוותיקה ביותר בעולם, נקבעו עשרה ימי אבל בממלכה ובמדינות חבר העמים הבריטי. לאחר קבורתה, החלה הממלכה להיערך לקראת הכתרתו של בנה, יורש העצר צ'ארלס השלישי, הצפויה להיערך במאי 2023. לצד ההשפעה הברורה על מצב הרוח הלאומי בממלכה, למותה של המלכה גם השפעה ניכרת על הבולאות הבריטית ומכאן שגם על עולם הבולאות ככלל.

עם מותה של אליזבת הגיעה לסיימה גם סדרת הבולים הגדולה ביותר בעולם, סדרת מאשין (Machin), המבוססת על דיוקן של המלכה שיצר האומן ארנולד מאשין בשנת 1966. בשנת 1967 הונפק הבול הראשון בסדרה ומאז ועד היום זהו העיצוב העיקרי של הבולים מן המניין (definitives) של בריטניה הגדולה. משך השנים הונפקו בסדרה זו מאות בולים בערכים, צבעים וגוונים שונים. הסדרה היא כה מקיפה עד כי יש אספנים רבים המתמחים רק בה. בערך הוויקיפדיה המוקדש לסדרה זו, נמנות ההנפקות העיקריות בסדרה (כ-240 במספר) לצד הערה כי אין באפשרותה של האנציקלופדיה למנות את כל התשניות הקיימות.

כידוע, בריטניה הגדולה הייתה המדינה שהנפיקה את הבול הראשון בעולם (הפני השחור בשנת 1840) ועליו דיוקן המלכה ויקטוריה. מאז, נושאים כל בולי בריטניה את דיוקן המלך או המלכה, אך לא את שם המדינה, משום שבול הוא בריטי אלא אם כן נכתב עליו אחרת. מאז שאליזבת' השנייה עלתה לכס המלוכה, בשנת 1952, נשאו כל בולי בריטניה את דיוקנה. אחרי מספר ימים של חוסר ודאות לגבי עיצובם של הבולים

תמונה מס' 1: בולים מסדרת מאשין עם פרופיל המלכה אליזבת

קריאת שירה בפני מורי הספורט של מכללת וינגייט

רוני סומק

אני קורא שירה
בפני זו שידיה תלשו כנפי פרפרים
במי הברכה.
אבא שלה ג'ורג' למד אותי סיף בזמן שהתחלתי
לדקר מלים. אמא שלה נתנה לי כובע שקדם
הטיל צל על מצחן של היפות
מנבחרת ההתעמלות של הוונגריה.

לפניה ואחריה השורות מלאות
עוד זקופות וזקופי קומה
שלא היה להם די חזה
בשביל מדליה.

אני מציג בפניהם את הצ'מפיונים של הא"ב:
הנה שלמה אבן גבירול אלוף ספרד
בבעיטת כדורי שמש,
הנה בודלר מטיל כידון על פרחי הרע,
הנה הרברט מתאבל על רגלי הרצים מלוח השחמט
של גארי קספרוב בזמן ששימבורסקה מתאמצת
להפסיד לאחותה באליפות פולניה
בהכנת מרק.

והנה אני שמרב
"הנה"

ועוד "הנה"
ממלא אויר בחריקת גלגלי המוח של שיר
המחכה תמיד לירית הזנוק
של המרוץ הבא.

מתוך "כל כך הרבה אלוהים
(הוצאת כנרת זמורה-דביר, 2020)

הצלחות ישראליות בתערוכת Capex 2022

לס גלסמן

היא הייתה רק בשל העדרם המוחלט של צעירים בין המבקרים בתערוכה והמשתתפים בה. לתחושתי מדובר בעובדה מצערת מאוד לא רק עבור התחביב שלנו אלא עבור עתידה של הבולאות בכלל. למציגים הישראלים בתערוכה היו סיבות רבות לגאווה. שתי תצוגות הוצגו לראשונה: יצחק ברק קיבל את הציון 77 על התצוגה "ואריג - חלוצת הטיס בברזיל" והושע מגר, שהציג ב"אגף הפתוח", זכה לציון פנטסטי של 94 נקודות על התצוגה "סיוע למכת הרעב ברוסיה בשנים 1921-1922", שזכתה גם בפרס מיוחד על היותה הטובה ביותר באגף זה בחסות הבולאים וויליאם קואטס ושירלי גריף.

לס גלסמן (מימין) ומנחם לדור באולם תערוכת Capex 2022 בטורונטו, קנדה

הקומיסרים מהמדינות השונות בתערוכת Capex 2022

תאריכים 9-12 ביוני האחרון היה לי הכבוד והזכות להשתתף בתערוכת הבולים הבינלאומית Capex 2022 שהתקיימה באולם הכנסים Metro Toronto בטורונטו שבקנדה. אני שימשתי כקומיסר הישראלי באליפות והתלוויתי למנחם לדור, ששימש כשופט באליפות. Capex 2022 הייתה התערוכה הראשונה בחסות ה-FIP שכללה רק תצוגות של מסגרת בודדת, והשתתפו בה למעלה מ-400 תצוגות. לצד התערוכה המרכזית, הוצגו במקום גם מגוון רב של ספרות בולאית, 107 פריטי ספרות מודפסים או דיגיטליים מכל רחבי העולם, לרבות שתי תצוגות ספרות שהוברחו מאוקראינה הנתונה במלחמה, נשלחו והגיעו לקנדה בזמן על מנת להיכלל בתחרות (שבה זכו לבסוף במדליות כסף גדול ומוזהב גדול). אזור המסחר בתערוכה כלל למעלה משמונים סוחרים מקנדה ומרחבי העולם שהעמידו למכירה מגוון רחב של חומרים בולאים בפני באי התערוכה.

סמל התערוכה Capex 2022

תערוכת Capex 2022 נערכה בחסות הפדרציה הבינ-אמריקנית לבולאות (FIAF) וזכתה להכרה של הפ.י.פ. את התערוכה אירחה האגודה הבולאית המלכותית של קנדה ופטרוניתה הנכבדת מרי סיימון, המושלת הכללית של קנדה ששלחה ברכות חמות למבקרים בתערוכה ולמארגנים, שאליהן הצטרף ראש עיריית טורונטו, ג'ון טורי. תערוכת Capex 2022 הייתה ייחודית על רקע שאר התערוכות הבינלאומיות שנערכו עד היום בכך שהיא כללה רק תצוגות של מסגרת אחת. התערוכה מקדמת את שיטת ההצגה במסגרת אחת, שהפכה להיות קטגוריה חשובה ובלתי-נפרדת מהתערוכות הבולאיות הבינלאומיות. ההצגה במסגרת אחת נותנת הזדמנות לאספנים חדשים להציג את אוספיהם ומציבה בפני אספנים ותיקים את האתגר של הצגת חומריהם במגבלות הסד הצר של שישה-עשר העמודים. למעלה מ-50 קומיסרים ממדינות שונות בעולם נכחו בתערוכה ובמקום התקיימו סמינרים יומיים רבים ושיחות פתוחות שנהנו מנוכחות מכובדת. בין הדוברים היה גם אד קרופט, נשיא האגודה הבולאית המלכותית של קנדה ונשיאה לשעבר של החברה לבולאות ישראלית (SIP), שנתן הרצאה שכותרתה "פוליטיקה וחוזרי דואר: תפקידו של לסטר פירסון בהתפתחות יחסי הדואר בין קנדה לבין מדינת ישראל בשנת 1948". אם הייתה לי התרשמות שלילית יחידה מתערוכת Capex 2022

הענקת הפרס המיוחד לתצוגה של יהושע מגר בתערוכת Capex 2022

השופטים מהמדינות השונות בתערוכת Capex 2022

בהתאמה. פאולו דואק קיבל את הציון 75 על התצוגה "אירטון סנה, 1994-1960" ואת הציון 72 על התצוגה "המלך פלה". כל התצוגות הישראליות זכו לפופולריות רבה בקרב המבקרים בתערוכה. גם המששוב שנתנו השופטים על התצוגות היה רבי-ערך שכן ביקורת השופטים הייתה משמעותית וכללה עצות רבות כיצד ניתן יהיה לשפר את התצוגות להבא. פרס התאחדות בולאי ישראל הוענק לדאג וייס (Weisz) מארצות הברית על התצוגה "ניו אורלינס במערכת הדואר של הקונפדרציה". לסיכום, Capex 2022 הייתה תערוכה מוצלחת מאוד, הארגון היה מופתי וכל הנוכחים נהנו מאוד מהתצוגות. אני אסיר תודה להתאחדות שלנו על שבחרה בי להיות הקומיסר הישראלי לתערוכה. היה לי לכבוד רב לייצג את מדינתי בקנדה. ■

צבי אלוגי קיבל את הציון 91 וזכה לאיחולי חבר השופטים על התצוגה "היסטוריה של הדואר העות'מאני בארץ הקודש". לורנס פישר קיבל את הציון 90 על התצוגה "לידתה של בעיית הפליטים הפלסטינים והנצחתה". מאיר קוסוי קיבל את הציון 87 על התצוגה "צנזורה על תכתובות בנושאי חוץ בסנקט פטרבורג-פטרבורג, 1876-1917". הדי אור קיבל את הציון 84 על התצוגה "מלונות בפלשתינה במהלך התקופה העות'מאנית". לס גלסמן קיבל את הציון 83 על התצוגה "היסטוריה של הדואר הטרומ-בולאי בירושלים" ואת הציון 80 על התצוגה "היסטוריה כלכלית של יהודים בגרמניה, 1800-1940". שתי תצוגות נוספות של מאיר קוסוי, הראשונה בכותרת "תקשורת טלגרף ברוסיה 1858-1879" והשנייה בכותרת "טפסי קבלה וניירות תחומים של מחלקת הדואר, 1807-1864" קיבלו את הציונים 80 ו-77

אֵילִית - אגודה ישראלית לבולאות תימאטית

Ayelet - The Israeli Association for Thematic Philately

אילית היא עמותה המאגדת בולאים מכל הארץ, האוספים בולים ודברי דואר על פי נושא.

* חברי אילית מקבלים את פרסומי האגודה:

- << חוברת "נושאות" - יוצאת לאור ארבע פעמים בשנה. במידע בולאי על אספנות נושאית, נושאי איסוף וחומר בולאי;
- << הבטאון האלקטרוני "נושאונט" - מופץ במייל ארבע פעמים בשנה;
- << הבטאון האלקטרוני "נושאונצ'יק" - מיועד לקהל האספנים הצעיר (בגיל וברוח...). מופץ במייל 12 פעמים בשנה;
- << עיתון "שובל" של התאחדות בולאי ישראל.

ranb2000.wix.com/ayelet

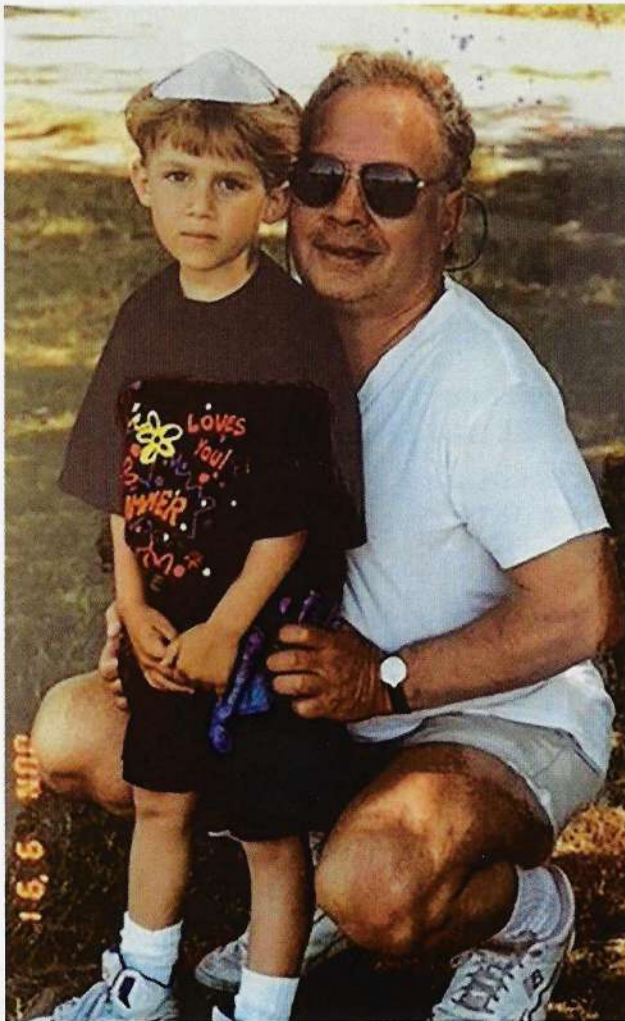
- * מפגשי חברים והרצאות פעם בחודש.
- * מכירות פומביות לחברי האגודה בלבד.
- * הדרכה וסיוע מקצועי לתצוגה בתערוכות בולים בארץ ובחו"ל.
- * הזכות להנות משרותי הספרייה הבולאית העשירה של התאחדות בולאי ישראל.

ניתן לקרוא חומר נוסף באתר אילית בכתובת הבאה או באמצעות QR-Code:

לזכרו של לורנס (לארי) קאהר

מעוניין להמשיך במלאכת האיסוף. במאי 2021 החליטו איימי ובעלה לעלות לארץ, בעקבות שניים מבניהם. את אוסף הבולים הם שלחו לארץ במשלוח מיוחד ולאחר הגיעו ארצה פנו למוזיאון ארץ ישראל מתוך כוונה לתרום לו את האוסף. אנשי המוזיאון הפנו אותם למתנדבים בהתאחדות בולאי ישראל. המחשבה שהבולים ישמשו בני נוער קסמה לאיימי, והיא משוכנעת שאביה היה שבע רצון מפיתרון זה. לארי קאהר אהב את מדינת ישראל ואהב בולים והיה שמח מאוד לדעת שהאוסף שלו מסייע לילדים ישראלים להיכנס בשערי התחביב המופלא של איסוף בולים.

תאחדות בולאי ישראל מקבלת מעת לעת אוספי בולים כתרומה עבור חוגי הנוער אותם היא מפעילה. לרוב מדובר במספר סדרנים ובהם בולים, שהוסרו בשעתם ממעטפות. לאוספים כאלה יש ערך מסחרי נמוך מאוד, אך הם מסייעים מאוד לקיומם הסדיר של חוגי הנוער. מקורן של רוב התרומות הוא באספנים שהלכו לעולמם, ויורשיהם אינם מעוניינים להמשיך את אוספיהם של המנוחים.

על רקע זה, התקבלה בהתאחדות לאחרונה תרומה בולאית יוצאת דופן, הן באיכותה והן בגודלה. ניכר היה, כי מדובר באספן בעל ידע עמוק, שהשקיע באוסף את כל מאודו. בשלושים השנים האחרונות לא קיבלה ההתאחדות אוסף ברמה ובהיקף כזה, ומן הראוי להביא לידיעת הציבור את הסיפור המסתתר מאחוריו.

לורנס קאהר (Kahr), שהכל הכירו בכינוי "לארי", נולד ברובע ברונקס שבניו יורק בשנת 1930. הוריו היגרו לארצות הברית בימי ילדותם, בראשית המאה העשרים – אביו מריגה שבלטביה ואימו מרוסיה. לארי היה בן יחיד וגדל בימי השפל הכלכלי של שנות ה־30. איסוף בולים היה תחביב נפוץ וזול גם בימי השפל הכלכלי וכך הפך לארי לבולאי נלהב.

בתחילה אסף לארי בעיקר צמדות גלופה של בולי ארצות הברית ובהמשך גם מעטפות יום ראשון אמריקניות. בשנת 1967 הוא החל לפתח אוסף של בולי ישראל ובכך ביטא את אהבתו הרבה למדינה היהודית. בערוב ימיו הוא פיתח עניין עמוק בשורשי המשפחתיים, אז גם החל לאסוף את בולי לטביה ורוסיה.

לארי קאהר עבד כמגייס כספים עבור מפעל ה"בונדס" ועבור הוועד היהודי-אמריקני וגם בכך ביטא את אהבתו למדינת ישראל ואת החשיבות שהייתה בעיניו לשורשיו היהודיים. לאחר פרישתו לגמלאות, הוא החל ללמד ילדים משיבת פלטבוש בברוקלין שחמט. "סבא לארי", כפי שהכל קראו לו, היה אהוב על תלמידיו כשם שאהב אותם. במקביל, המשיך לטפח את אוסף הבולים שלו.

בראשית שנות האלפיים לקה לארי באירוע מוחי, ואיבד את הראייה בעין אחת. הוא נאלץ לוותר על הוראת השחמט, אך המגבלה הגופנית לא מנעה ממנו להמשיך לאסוף בולים. הוא הצטייד במנורות חזקות ובזכוכית מגדלת רבת עוצמה וגם העומס הרב שהוטל על עינו ה"טובה" לא גרם לו לוותר על חדות האיסוף.

לאחר פטירתו של לארי ביוני 2005, התלבטה בתו איימי בשאלה מה לעשות עם אוסף הבולים. את חלקו היא העבירה לאחותה בפנסילבניה, ולגבי חלקו השני היא החליטה לדחות את ההכרעה, בחשבה שאולי משהו מילדיה או נכדיה יהיה

עדכון קטלוג בולי ישראל

הנפקת יוני, ספטמבר 2022

הטבלאות המלוות את הסדרות מחולקות לשש עמודות על פי הסדר הבא מימין לשמאל: המספר הקטלוגי של הבול, הערך הנקוב של הבול, מחיר בול לא חתום עם שובל, מחיר בול לא חתום ללא שובל, מחיר בול חתום עם שובל, מחיר בול לא חתום ללא שובל.

והשקופים חושפים עולם צבעוני ומלא חיים, ואילו משנהו הפכפך וסוער לפרקים, ומימיו האטומים מסווים את כל הטוב אשר בתוכם.

28/6/2022

המכביה ה-21 THE 21ST MACCABIAH

ב-28 במרץ 1932, כ' באדר ב' תרצ"ב, החל טקס הפתיחה החגיגי של המכביה הראשונה בבית העם בתל אביב בהשתתפות אישי ציבור, ובראשם ראש העיר מאיר דיזנגוף. למחרת הוביל דיזנגוף, בעודו רכוב על סוס, את מצעד הספורטאים שמנה 390 ספורטאים מ-18 מדינות. המצעד יצא מגימנסיה הרצליה, שהייתה את מרכז חיי התרבות של תל אביב דאז, והסתיים באצטדיון המכבייה המרוחק כ-5 ק"מ משם. מאז ועד היום המכביה מתקיימת אחת ל-4 שנים, למעט תקופת מלחמת העולם השנייה. במהלך המכביות הלך וגדל מספר הספורטאים והמדינות וביולי 2022 התקיימה המכבייה ה-21, בהשתתפות כ-10,000 ספורטאים מ-80 מדינות שהיוותה את אירוע הספורט השני בגודלו בעולם והמשיכה את השמירה על הקשרים הבלתי-פוסק בין העם היהודי לארץ ישראל ולמדינת ישראל.

6.00	24.00	24.00	24.00	12.00 שח	2663
		26.00			☒

1.30	5.20	5.20	5.20	2.60 שח	2664
1.30	5.20	5.20	5.20	2.60 שח	2665
1.30	5.20	5.20	5.20	2.60 שח	2666
1.30	5.20	5.20	5.20	2.60 שח	2667
5.20	20.80	20.80	20.80	10.40 שח	☒
		22.80			
10.40	41.60	41.60	41.60	20.80 שח	2667a

אתרי צלילה בישראל SCUBA DIVING SITES IN ISRAEL

בחלקו של הצולל בישראל נפלה הזכות ליהנות משתי סביבות ימיות שונות מאוד זו מזו – הים התיכון וים סוף – כל אחת מהן מרתקת ובעלת קסם משלה. מבחינות רבות שני העולמות התתיימיים האלה הם ניגודים מושלמים: האחד שקט ורגוע ומימיו הצלולים

4.20	16.60	16.60	16.60	8.30 ₪	2669
		18.60			✉

13/9/2022
מועדים התשפ"ג
FESTIVALS 2023

ביהדות יש לשנה ראש. יש ראשית, פתיחה. וכמו ראש הגוף, שהוא מרכז הפיקוד של הגוף, כך גם ראש השנה על ארבעת חגיו יכול להיות כיוון מודעות של השנה כולה, מרכז הפיקוד שלה. כדי שלא ניסחב אל השנה, ובעצם אל החיים, כהמשך שגרתי וחסר מעוף של השנה הקודמת, יש מהלך ייחודי של התכוונות לקראת השנה החדשה.

1.30	5.20	5.20	5.20	2.60 ₪	2670
3.70	14.80	14.80	14.80	7.40 ₪	2671
6.00	24.00	24.00	24.00	12.00 ₪	2672
11.00	44.00	44.00	44.00	22.00 ₪	סה"כ
		46.00			✉

ישראל-מקסיקו - 70 שנה ליחסים הדיפלומטיים
ISRAEL-MEXICO - 70 YEARS OF DIPLOMATIC RELATIONS

השנה אנו מציינים 70 שנים לכינון היחסים הדיפלומטיים בין ישראל למקסיקו. לאורך השנים, התקיימו שיתופי פעולה רבים במישור הפוליטי, הכלכלי והתרבותי, המבטאים את הידידות וההערכה ההדדית בין העמים. הקהילה היהודית במקסיקו הייתה מאז ומתמיד גשר ביחסים בין שתי המדינות.

4.20	16.60	16.60	16.60	8.30 ₪	2673
		18.60			✉

נוצרים למען ישראל
CHRISTIANS FOR ISRAEL

מדוע נוצרים תומכים בישראל?
 אחת הסיבות היסודיות לכך מקורה בתנ"ך - נוצרים נצמדים לדברי אלוהים לאברהם: "וְאַבְרָהָהּ מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אָאֹר וְנִבְרַכְוּ בְךָ כָּל מְשַׁפְּחַת הָאָדָמָה" (בראשית י"ב, ג'). הנוצרים מאמינים שאם הם יברכו את ישראל על-ידי תמיכתם, הם יזכו בהבטחה תנ"כית זו.

3.70	14.80	14.80	14.80	7.40 ₪	2668
		16.80			✉

הקהילה הגאה
THE LGBTQ COMMUNITY

בא' במרחשוון התשל"ו, 6 באוקטובר 1975, התכנסה קבוצה של חברי וחברות הקהילה הגאה בדירה פרטית בתל אביב. הם החליטו שאחרי שנים של חיים בפחד ובהסתרה תחת איום מתמיד במאסר או אלימות, הגיע הזמן לחבר בין הקבוצות השונות ולהקים אגודה שתקדם מרחב בטוח עבור כל חברות וחברי הקהילה הגאה בישראל. מאז אותו מפגש עוקמו כ-70 קהילות גאות מקומיות שסייעו בהנחת הלהט"ב בכל רחבי הארץ וכיום לקהילה עומדים עשרות ארגונים הפועלים יחד לקידום צרכים ומגזרים שונים בקהילה. הביאו לקבלה הולכת וגוברת בקרב החברה הישראלית, שכיום תומכת ברובה בשוויון עבור הקהילה הגאה.

תווית דוארמט – בעלי חיים בסביבה עירונית –
קיפוד החולות

ATM POSTAGE LABEL – ANIMALS IN URBAN AREA –
HEMIECHINUS AURITUS

תב	147	שח	2.60	8.00
----	-----	----	------	------

13/9/2022

תווית דוארמט – בעלי חיים בסביבה עירונית –
זיקית ים תיכונית

ATM POSTAGE LABEL – ANIMALS IN URBAN AREA –
CHAMAELEO CHAMAELEON

תב	148	שח	2.60	8.00
----	-----	----	------	------

תווית דוארמט – בעלי חיים בסביבה עירונית –
עטלף פירות מצוי

ATM POSTAGE LABEL – ANIMALS IN URBAN AREA –
MICROCARBO PYGMAEUS

תב	149	שח	2.60	8.00
----	-----	----	------	------

קונכייות הים התיכון
MEDITERRANEAN SEASHELLS

מימים ימימה שולבו חלזונות הים התיכון אל תוך תרבותם של עמים השוכנים סביבה, כל חילזון בשל תכונותיו הייחודיות: יונית ים-תיכונית, ארגמון חד-קוצים וחצוצרה אצילה.

2.10	8.40	8.40	8.40	שח	4.20	2674
2.10	8.40	8.40	8.40	שח	4.20	2675
2.10	8.40	8.40	8.40	שח	4.20	2676
6.30	25.20	25.20	25.20	שח	12.60	סה"כ
		27.20				✉
18.90	75.60	75.60	75.60	שח	37.80	2674a

תוויות ביול

28/6/2022

תווית דוארמט – בעלי חיים בסביבה עירונית –
סיס החומות

ATM POSTAGE LABEL – ANIMALS IN URBAN AREA –
APUS APUS

תב	146	שח	2.60	8.00
----	-----	----	------	------

חותמות דואר ישראל

28/06/2022
חותמת יום ההופעה
קיפוד החולות

28/06/2022
חותמת יום ההופעה
הקהילה הגאה

28/06/2022
חותמת יום ההופעה
נוצרים למען ישראל

28/06/2022
חותמת יום ההופעה
אתרי צלילה

28/06/2022
חותמת אירוע
המכביה ה-21

13/09/2022
חותמת יום ההופעה
הנפיקה משותפת
ישראל-מקסיקו

13/09/2022
חותמת יום ההופעה
מועדים התשפ"ג

30/08/2022
חותמת אירוע
100 שנה לרבנות הראשית

27/06/2022
חותמת יום ההופעה
המרכז הארכאולוגי פסיפס לוד

28/06/2022
חותמת יום ההופעה
סיס החומות

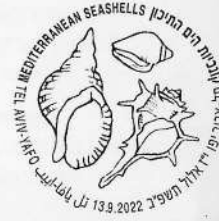
**"מחזיקים בולים כפולים באוסף?
ניתן לתרום אותם לפעילויות
חינוכיות לבני נוער, באמצעות
התאחדות בולאי ישראל."**

13/09/2022
חותמת יום ההופעה
עטלף פירות מצוי

13/09/2022
חותמת יום ההופעה
זיקית ים תיכונית

13/09/2022
חותמת יום ההופעה
קונכיית הים התיכון

הספרייה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל

פתוחה בימי חמישי בין השעות 09:00-16:00.
לחברי ההתאחדות – השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות.
לקהל הרחב – עיון במקום.

רח' אבן גבירול 39, תל אביב, קומה א', טל': 03-6295547

יריב האפט Yariv Haft

נייד: 050-9899098 Mobile:

קונה ומוכר בולי ישראל
Buying & Selling Israel Stamps

ת.ד. 33320 חיפה 33213 P.O.Box 33320 Haifa
דוא"ל: lotsofstamps1@yahoo.com e-mail:

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה,
בולי הרשות הפלסטינית

מבצע אלבום 30 דף שורות שקופות רקע שחור
LEUCHTTURM תוצרת גרמניה

יבואן פסי HAWID

רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871, ת.ד. 3059 תל אביב 6103001
giladistamps@gmail.com טלפון סלולארי: 054-5390225; אימייל:

מרכז הבולים

מתמחים במוקדמים, מנדט, מנהלת העם
ובולי ישראל, טעויות, תוויות מכל הסוגים,
זרחנים בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים
נציג בלעדי של DAVO-1 MICHEL

אלנבי 94 תל-אביב (במרתף)
טל': 03-5605755, פקס: 03-5605430, נייד: 050-6555370
email: stamps.center@gmail.com

ולדי פיש – קונגרס הבולאים

הערכת שווי אוספי בולים, שטרות ומטבעות קנייה ומכירה
הערכת שווי ללא עלות בבית הלקוח

טלפון: 054-6511897

רחוב החלוצים 18 תל-אביב

Email: fishstamps1988@gmail.com

אליק רינק

בולים ומטבעות
קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 3554,
טל': 03-6297192, פקס: 03-5255131,
מעון: 03-5227922, נייד: 052-2502963
דוא"ל: rinekstamps@gmail.com

בולי כחול לבן

Blue White Stamps

קונה, מוכר, מחליף, מכירה פומבית, אביזרים, בולים, מטבעות ושטרות.

רח' המלך ג'ורג' 6 (ירידה מאלנבי), ת.ד. 23257 תל-אביב 61231
טל': 03-5281023, 03-5015496, פקס: 03-6521145, נייד: 050-7858613
Email: sherman77@013.net.il

תודה על תרומת בולים לנוער

- דניאל רוזן (על תרומת ספרים לספריית ההתאחדות)
- אביתר שלוש
- אורית טוקר
- כדורי עזרא עוזי
- יעקב ארוסון

- גילה ושולם מיכאלי – לזכר השופט חרמוני ז"ל
- יצחק ברק
- משה בורשטיין
- רונית קציר – לזכר יהודית ומיכאל רובין ז"ל
- דב טרג'ץ

קונגרס הבולאים- ולדי פיש

חנות ובית מכירות מוביל ב - BIDSPIRIT
הערכת שווי לבולים שטרות סיכות מדליות ומטבעות
מכירה פומבית כל חודש! עמלות נמוכות! תשלום תוך שבוע מיום המכירה!

COLLECTORS' COUNCIL- VLADI FISH
NO.1 STORE AND AUCTION HOUSE- VIA BIDSPIRIT ISRAEL
EXPERT FOR ISRAEL & WORLDWIDE STAMPS
AUCTION MONTHLY LOW COMMISSION & FAST PAYMENT

תכנית כנס יום הבולאות ה־35

הכנס ייערך ביום שלישי, 20 בדצמבר 2022, במלון "רנסנס" בתל אביב (רח' הירקון 121)

ההשתתפות בכנס
מותנת בהרשמה מראש

- 09:00 - 10:00 הרשמה וחלוקת דף מזכרת / קפה, עוגה וכיבוד קל
- 10:00 - 10:10 ברכות: מנכ"ל השירות הבולאי הגבי - שלומית ברזאני
נשיא התאחדות בולאי ישראל - עו"ד אליהו זבר
- 10:10 - 10:30 הענקת פרס בולאי השנה לשנת 2022
הענקת פרס למעצב הבול היפה לשנת 2021
טקס הופעת בול יום הבולאות 2022
- 10:30 - 11:00 משה רימר - כתובת בית דוד
- 11:00 - 11:30 שלומית ברזאני, מנכ"ל השירות הבולאי - תכנית ההנפקות לשנת 2023
- 11:30 - 11:45 יורם לוביאניקר - שנת 2022 בהתאחדות בולאי ישראל
- 11:45 - 12:30 ד"ר ענת פירסט - לאומיות בארנק הישראלי: זהות ואידיאולוגיה
- 12:30 - 13:15 ד"ר יהושע מגר - עקרונות ההכנה של תצוגה תחרותית באגף הפתוח
- 13:15 - 14:45 ארוחת צהרים חגיגית**
- 14:45 - 15:00 הכרזת תוצאות משאל הבול היפה והחותמת המוצלחת לשנת 2022
- 15:00 - 15:45 ד"ר אדי לייבו - דואר יוצא מרומניה ממלחמת קרים ועד הקמת ה־UPU
- 15:45 - 16:30 אביב שיראון השלום - חוויותיו של דיפלומט ואספן בולים

- במקום תפעל נקודת מכירה של השירות הבולאי. ניתן יהיה להשיג במקום גם תוויות מס"ד עם אזכור הכנס, חותמת אירוע של הכנס ודף מזכרת מיוחד, אשר מונפק ב־500 עותקים.
- הכנס יתקיים במלון רנסנס, ברחוב הירקון 121 בתל אביב.
- דמי ההשתתפות עומדים על **160 ש"ח לחברי ההתאחדות** (200 ש"ח לבני זוג ונלווים לחברים, 300 ש"ח לאורחים מהארץ ומח"ל שאינם חברים). דמי ההשתתפות כוללים ארוחת צהרים חגיגית, קפה, שתייה וכיבוד קל במשך כל הכנס.
- ההשתתפות בכנס מותנית בהרשמה מוקדמת במשרדי התאחדות בולאי ישראל. להלן אפשרויות התשלום:
- העברה בנקאית לבנק הפועלים סניף 781 (סניף מונטיפיורי), מס' חשבון 265640.
- העברה בביט לטלפון 054-5402723
- צ'ק בדואר לפי הכתובת: התאחדות בולאי ישראל, ת.ד. 3301, ת"א 6103201.
- ייתנו שינויים בתוכנית הכנס הסופית. הציבור מוזמן להתעדכן באמצעות אתר האינטרנט של התאחדות בולאי ישראל.
- **לצערנו אין יותר הסדר חניה לבאי הכנס.**